

KUSTBEVAKNINGEN

Organisatorisk enhet
Rätts- och
säkerhetsenheten

Handläggare
Mats Carlasjö

Försvarsdepartementet

Datum
2024-10-21

Dnr
2024-2040

Informationssäkerhetsklassificering
Begränsat skyddsvärde

Hemställan om lag- och förordningsändringar för en mer effektiv samordning av civila behov av sjöövervakning och förmedling av civil sjöinformation samt insamling, bearbetning och analys av sjörelaterad information i syfte att skapa sjölägesbilder och analyser av dessa för eget och andra myndigheters behov

Sammanfattning

Kustbevakningen hemställer härmed om ändringar i förordningen (2019:84) med instruktion för Kustbevakningen, kustbevakningslagen (2019:32), offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), kustbevakningsdatalagen (2019:429) samt i lagen (2018:1695) om Kustbevakningens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område.

Hemställan avser författningsändringar som syftar till att möjliggöra för Kustbevakningen att utveckla sitt arbete med att, i samverkan med andra myndigheter, samordna civila behov av sjöövervakning och förmedla civil sjöinformation samt att möjliggöra för Kustbevakningen att skapa mer kompletta och relevanta sjölägesbilder och analysera dessa för eget och andras behov samt förmedla dessa till berörda myndigheter. Hemställan avser också författningsändringar som syftar till att utöka Kustbevakningens uppdrag att självständigt förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet.

De föreslagna ändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt. Det saknas behov av övergångsbestämmelser.

Författningsförslag

Förslag till ändringar i förordning (2019:84) med instruktion för Kustbevakningen

2 a §

Föreslagen lydelse

Kustbevakningen ska, inom ramen för sitt uppdrag att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet, samverka med Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tullverket och Åklagarmyndigheten.

15 a §

Föreslagen lydelse

Kustbevakningen ska samla in, bearbeta och analysera sjörelaterad information i syfte att skapa sjölägesbilder och analyser av dessa för eget och andra berörda myndigheters behov samt förmedla dessa till berörda myndigheter.

Vid behov ska arbetet ske i samråd med andra berörda myndigheter inom ramen för samrådsorganet för civil sjöövervakning och sjöinformation.

22 §

Nuvarande lydelse

För att bistå Kustbevakningen i arbetet med att samordna civil sjöövervakning och förmedla sjöinformation ska det vid myndigheten finnas ett samrådsorgan för civil sjöövervakning och sjöinformation.

Samrådsorganet består av myndighetens chef, som är ordförande, och högst tolv andra ledamöter samt ersättare för dessa.

Myndighetens chef får sätta en annan tjänsteman vid Kustbevakningen i sitt ställe som ordförande i samrådsorganet.

Föreslagen lydelse

För att bistå Kustbevakningen i arbetet med att samordna civil sjöövervakning och förmedla sjöinformation samt *med att samla in, bearbeta och analysera sjörelaterad information i syfte att skapa sjölägesbilder och analyser av dessa* ska det vid myndigheten finnas ett samrådsorgan för civil sjöövervakning och sjöinformation.

Myndighetens chef är ordförande i samrådsorganet. Ordföranden beslutar om

Samrådsorganets sammansättning, antalet ledamöter och på vilka nivåer samråd ska ske.

Myndighetens chef får sätta en annan tjänsteman vid Kustbevakningen i sitt ställe som ordförande i samrådsorganet.

26 §

Nuvarande lydelse

Ledamöterna i samrådsorganet för civil sjöövervakning och sjöinformation utses av myndighetens chef.

Föreslagen lydelse

Ledamöterna i samrådsorganet för civil sjöövervakning och sjöinformation utses av myndighetens chef.

Myndighetens chef får delegera sin beslutanderätt att utse ledamöter i samrådsorganet.

3 kap. 2 §

Nuvarande lydelse

Kustbevakningens direkta brottsbekämpning omfattar brott som rör

1. skyddslagstiftning i
 - a) lagen (2004:487) om sjöfartsskydd,
 - b) skyddslagen (2010:305), och
 - c) lagen (2016:319) om skydd för geografisk information,
2. sjötrafik och sjösäkerhet i
 - a) lagen (1983:293) om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän farled och allmän hamn,
 - b) lagen (1983:294) om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän flottled,
 - c) mönstringslagen (1983:929),
 - d) sjölagen (1994:1009),
 - e) lagen (1994:1776) om skatt på energi,
 - f) lagen (1998:958) om vilotid för sjömän,
 - g) fartygssäkerhetslagen (2003:364),
 - h) lagen (2006:263) om transport av farligt gods,
 - i) barlastvattenlagen (2009:1165), och
 - j) lagen (2021:626) om förarbevis för vattenskoter,
3. vattenförorening och miljö i
 - a) 10 kap. 1 § lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg, och
 - b) 29 kap. 1 § första stycket 1 miljöbalken i fråga om utsläpp från fritidsfartyg, samt 29 kap. 2-2 b §§, 4 § första stycket 1 j i fråga om otillåten hantering av ammunition som innehåller bly, 4 a § och 8 § första stycket 12 och 13 samma balk,
4. överträdelser av fiske- och jaktlagstiftning i

Föreslagen lydelse

Kustbevakningens direkta brottsbekämpning omfattar brott som rör

1. skyddslagstiftning i
 - a) lagen (2004:487) om sjöfartsskydd,
 - b) skyddslagen (2010:305), och
 - c) lagen (2016:319) om skydd för geografisk information,
2. sjötrafik och sjösäkerhet i
 - a) lagen (1983:293) om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän farled och allmän hamn,
 - b) lagen (1983:294) om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän flottled,
 - c) mönstringslagen (1983:929),
 - d) sjölagen (1994:1009),
 - e) lagen (1994:1776) om skatt på energi,
 - f) lagen (1998:958) om vilotid för sjömän,
 - g) fartygssäkerhetslagen (2003:364),
 - h) lagen (2006:263) om transport av farligt gods,
 - i) barlastvattenlagen (2009:1165), och
 - j) lagen (2021:626) om förarbevis för vattenskoter,
3. vattenförorening och miljö i
 - a) 10 kap. 1 § lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg, och
 - b) 29 kap. 1 § första stycket 1 miljöbalken i fråga om utsläpp från fritidsfartyg, samt 29 kap. 2-2 b §§, 4 § första stycket 1 j i fråga om otillåten hantering av ammunition som innehåller bly, 4 a § och 8 § första stycket 12 och 13 samma balk,
4. överträdelser av fiske- och jaktlagstiftning i

a) jaktlagen (1987:259),
b) fiskelagen (1993:787),
c) lagen (1994:1709) om EU:s
förordningar om den gemensamma
fiskeripolitiken, och
d) vapenlagen (1996:67),
5. fornminnen och vrak i
a) 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950),
och
b) lagen (1995:732) om skydd för
gravfriden vid vraket efter
passagerarfartyget Estonia, och
6. Sveriges maritima zoner i
a) lagen (1966:314) om
kontinentalsockeln, och
b) lagen (1992:1140) om Sveriges
ekonomiska zon.

Brott som har begåtts i Sveriges maritima
zoner omfattas alltid av den direkta
brottsbekämpningen.

Regeringen får meddela föreskrifter om att
ytterligare brott med endast böter i
straffskalan ska ingå i den direkta
brottsbekämpningen.

a) jaktlagen (1987:259),
b) fiskelagen (1993:787),
c) lagen (1994:1709) om EU:s
förordningar om den gemensamma
fiskeripolitiken, och
d) vapenlagen (1996:67),
5. fornminnen och vrak i
a) 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950),
och
b) lagen (1995:732) om skydd för
gravfriden vid vraket efter
passagerarfartyget Estonia, och
6. Sveriges maritima zoner i
a) lagen (1966:314) om
kontinentalsockeln, och
b) lagen (1992:1140) om Sveriges
ekonomiska zon.

Brott som har begåtts i Sveriges maritima
zoner omfattas alltid av den direkta
brottsbekämpningen.

*Kustbevakningens uppgift att självständigt
förebygga, förhindra och upptäcka
brottslig verksamhet omfattar alla brott
som begås i den maritima miljön och som
har samband med myndighetens uppdrag i
övrigt.*

Regeringen får meddela föreskrifter om att
ytterligare brott med endast böter i
straffskalan ska ingå i den direkta
brottsbekämpningen.

18 kap. 18 b §

Föreslagen lydelse

Samordning av civila behov av sjöövervakning m.m.

Sekretess gäller för uppgift som förekommer i verksamhet som avser förande av eller uttag ur Kustbevakningens register för samordning av civila behov av sjöövervakning och förmedling av civil sjöinformation, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att syftet med beslutade eller förutsedda åtgärder motverkas eller den framtida verksamheten skadas.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst fyrtio år.

18 kap. 18 c §

Föreslagen lydelse

Överföring av sekretess

Får en myndighet en uppgift som är sekretessreglerad enligt 18 b § för att användas i den mottagande myndighetens verksamhet, blir 18 b § tillämplig på uppgiften hos den mottagande myndigheten även efter att uppgiften tagits ut ur Kustbevakningens register för samordning av civila behov av sjöövervakning och förmedling av civil sjöinformation.

Föreslagen lydelse

***Insamling, bearbetning och analys av
sjörelaterad information***

Sekretess gäller hos Kustbevakningen för uppgift som förekommer i verksamhet som avser insamling, bearbetning och analys av sjörelaterad information som syftar till att skapa sjölägesbilder och analyser av dessa, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att syftet med beslutade eller förutsedda åtgärder motverkas eller den framtida verksamheten skadas.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst fyrtio år.

Föreslagen lydelse

Överföring av sekretess

Får en myndighet en uppgift som är sekretessreglerad enligt 18 d § från Kustbevakningen, blir 18 d § tillämplig på uppgiften också hos den mottagande myndigheten.

Nuvarande lydelse

Sekretess gäller i verksamhet som avser förande av eller uttag ur Kustbevakningens register för samordning av civila behov av sjöövervakning och förmedling av civil sjöinformation för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs.

I fråga om uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Föreslagen lydelse

Sekretess gäller i verksamhet som avser förande av eller uttag ur Kustbevakningens register för samordning av civila behov av sjöövervakning och förmedling av civil sjöinformation

1. för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs, *och*
2. *för uppgift om andra ekonomiska eller personliga förhållanden än vad som avses i 1, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs.*

I fråga om uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år. *Om uppgiften avser den enskildes personliga förhållanden gäller dock sekretessen i högst sjuttio år.*

29 kap. 13 b §

Föreslagen lydelse

Överföring av sekretess

Får en myndighet en uppgift som är sekretessreglerad enligt 13 a § för att användas i den mottagande myndighetens verksamhet, blir 13 a § tillämplig på uppgiften hos den mottagande myndigheten även efter att uppgiften tagits ut ur Kustbevakningens register för samordning av civila behov av sjöövervakning och förmedling av civil sjöinformation.

Föreslagen lydelse

Insamling, bearbetning och analys av sjörelaterad information

Sekretess gäller hos Kustbevakningen i verksamhet som avser insamling, bearbetning och analys av sjörelaterad information som syftar till att skapa sjölägesbilder och analyser av dessa

- 1. för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs, och*
- 2. för uppgift om andra ekonomiska eller personliga förhållanden än vad som avses i 1, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs.*

I fråga om uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år. Om uppgiften avser den enskildes personliga förhållanden gäller dock sekretessen i högst sjuttio år.

29 kap. 13 d §

Föreslagen lydelse

Överföring av sekretess

Får en myndighet en uppgift som är sekretessreglerad enligt 13 c § från Kustbevakningen, blir 13 c § tillämplig på uppgiften också hos den mottagande myndigheten.

2 §

Nuvarande lydelse

Denna lag gäller vid behandling av personuppgifter i Kustbevakningens operativa verksamhet som rör

1. sjöövervakning,
2. räddningstjänst,
3. samordning av civila behov av sjöövervakning och förmedling av civil sjöinformation, och
4. internationellt samarbete.

Lagen gäller inte vid behandling av personuppgifter som omfattas av lagen (2018:1695) om Kustbevakningens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område.

Föreslagen lydelse

Denna lag gäller vid behandling av personuppgifter i Kustbevakningens operativa verksamhet som rör

1. sjöövervakning,
2. räddningstjänst,
3. samordning av civila behov av sjöövervakning och förmedling av civil sjöinformation,
4. *insamling, bearbetning och analys av sjörelaterad information i syfte att skapa sjölägesbilder och analyser av dessa för eget och andra berörda myndigheters behov samt förmedling av dessa till berörda myndigheter, och*
5. internationellt samarbete.

Lagen gäller inte vid behandling av personuppgifter som omfattas av lagen (2018:1695) om Kustbevakningens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område.

7 §

Nuvarande lydelse

Personuppgifter får behandlas om det är nödvändigt för att

1. bedriva sjöövervakning för att övervaka den allmänna ordningen och säkerheten till sjöss samt bedriva den kontroll och tillsyn som Kustbevakningen är skyldig att utföra,
2. bedriva räddningstjänst,
3. samordna civila behov av sjöövervakning och förmedla civil sjöinformation till berörda myndigheter,
4. utreda och besluta i ärenden om vattenföroreningsavgift och ta emot sådana avgifter, eller
5. fullgöra skyldigheter inom ramen för internationellt samarbete med sjöövervakning och räddningstjänst.

Föreslagen lydelse

Personuppgifter får behandlas om det är nödvändigt för att

1. bedriva sjöövervakning för att övervaka den allmänna ordningen och säkerheten till sjöss samt bedriva den kontroll och tillsyn som Kustbevakningen är skyldig att utföra,
2. bedriva räddningstjänst,
3. samordna civila behov av sjöövervakning och förmedla civil sjöinformation till berörda myndigheter,
4. *samla in, bearbeta och analysera sjörelaterad information i syfte att skapa sjölägesbilder och analyser av dessa för eget och andra berörda myndigheters behov samt förmedla dessa till berörda myndigheter,*

5. utreda och besluta i ärenden om vattenföroreningsavgift och ta emot sådana avgifter, *eller*
6. fullgöra skyldigheter inom ramen för internationellt samarbete med sjöövervakning och räddningstjänst.

2 kap. 1 §

Nuvarande lydelse

Kustbevakningen får behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att myndigheten ska kunna utföra följande uppgifter:

1. förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet,
2. utreda eller lagföra brott,
3. upprätthålla allmän ordning och säkerhet, eller
4. fullgöra förpliktelser som följer av internationella åtaganden.

Föreslagen lydelse

Kustbevakningen får behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att myndigheten ska kunna utföra följande uppgifter:

1. förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet,
2. utreda eller lagföra brott,
3. upprätthålla allmän ordning och säkerhet,
4. fullgöra förpliktelser som följer av internationella åtaganden,
5. i brottsbekämpande syfte samordna civila behov av sjöövervakning och förmedla civil sjöinformation till berörda myndigheter, eller
6. i brottsbekämpande syfte samla in, bearbeta och analysera sjörelaterad information för att skapa sjölägesbilder och analyser av dessa för eget och andra berörda myndigheters behov samt förmedla dessa till berörda myndigheter.

Bakgrund

Kustbevakningens uppgift att bedriva sjöövervakning samt samordna civila behov av sjöövervakning och förmedla civil sjöinformation

Kustbevakningen har enligt 1 § i förordningen med instruktion för Kustbevakningen (instruktionen för Kustbevakningen) till uppgift att bedriva sjöövervakning och utföra räddningstjänst till sjöss.

Inom ramen för sjöövervakningen har Kustbevakningen till uppgift att självständigt ansvara för eller biträda en annan myndighet med brottsbekämpning och ordningshållning i enlighet med kustbevakningslagen och annan författning. Kustbevakningen har även inom ramen för sjöövervakningen till uppgift att bedriva kontroll och tillsyn i enlighet med vad som framgår av särskild författningsreglering eller författningensliga överenskommelser med andra myndigheter.

Kustbevakningens uppdrag att bedriva sjöövervakning och utföra räddningstjänst till sjöss ska kunna verkställas oavsett omvärlds- och säkerhetsläge. Som en del av samhällets krisberedskap och totalförsvaret upprätthåller Kustbevakningen samhällsviktig verksamhet inom ramen för de ordinarie ansvarsområdena. Kustbevakningen ska som beredskapsmyndighet ha förmåga att, enskilt och tillsammans med andra verksamheter, värna samhällets skyddsvärden i alla lägen på hotskalan. Det betyder att hantera händelser från olyckor till kriser och att upprätthålla de samhällsviktiga funktionerna vid höjd beredskap och ytterst krig.

Av 15 § i instruktionen för Kustbevakningen framgår vidare att myndigheten ska samordna civila behov av sjöövervakning och förmedla civil sjöinformation till berörda myndigheter (det så kallade sjöövervakningsuppdraget).

I prop. 1999/2000:30 - "Det nya försvaret" bedömde regeringen att "de civila myndigheternas behov av sjöinformation kommer att öka, bland annat avseende gränskontroll och gränsöverskridande brottslighet, men även för att öka tillgängligheten, framkomligheten och säkerheten för sjöfarten". Regeringen anförde vidare att detta lämpligen kunde åstadkommas genom att "en civil myndighet ges ett samordningsansvar för att inhämta övriga civila myndigheters övervakningsbehov samt tillse att berörda civila myndigheter ges tillgång till aktuell information".¹

Syftet med Kustbevakningens samordning av civila behov av sjöövervakning och förmedling av sjöinformation är således att berörda myndigheter ska lämna sjöinformation till Kustbevakningen som ska samordna, bearbeta och lagra den insamlade informationen.² Resultatet av Kustbevakningens informationsbearbetning ska sedan på ett effektivt sätt förmedlas ut till de myndigheter som är i behov av sjöinformation. Avsikten är att

¹ Prop. 1999/2000:30 s. 149.

² Prop. 2008/09:152 s. 32.

tillgängligheten till befintlig sjöinformation därmed ska öka och att urval, sammanställning och presentation av efterfrågad sjöinformation från olika källor ska effektiviseras, samt att operativt myndighetssamarbete ska underlättas.³

För att fullgöra myndighetens uppgift att samordna civila behov av sjöövervakning och förmedla civil sjöinformation har Kustbevakningen utvecklat ett informationssystem – Sjöbasis. I Sjöbasis samlas, bearbetas och lagras relevant sjöinformation och görs tillgänglig för de myndigheter som behöver den. I systemet behandlas inte andra uppgifter än sådana som redan behandlas av de berörda myndigheterna. Sjöbasis är således ett gränssnitt för att presentera sjöinformation från ett flertal olika källor. Sjöinformation inrapporteras idag till Sjöbasis från system i Försvarmakten, Sjöfartsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Polismyndigheten, Tullverket, Transportstyrelsen, Sjöfartsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Kustbevakningen, SMHI, Naturvårdsverket, Luftfartsverket och European Maritime Safety Agency (EMSA). Informationen sammanställs och fördelas vidare av Kustbevakningen till berörda myndigheter.

Kustbevakningen reglerar tillgången till sjöinformation, både på myndighetsnivå och på användarnivå, med utgångspunkt i bestämmelserna om direktåtkomst i kustbevakningsdatalagen.

För att bistå Kustbevakningen i arbetet med att samordna civila behov av sjöövervakning och förmedla civil sjöinformation, ska det, enligt 22 § i instruktionen för Kustbevakningen, finnas ett samrådsorgan för civil sjöövervakning och sjöinformation vid myndigheten (Sjöövervakningsrådet). Samrådsorganet består av Kustbevakningens chef, som är ordförande, och högst tolv andra ledamöter samt ersättare för dessa. Myndighetens chef får sätta en annan tjänsteman vid Kustbevakningen i sitt ställe som ordförande i samrådsorganet.

Kustbevakningen behöver utveckla sina förmågor och arbetssätt för att möta det förändrade säkerhetsläget och utvecklingen i Sveriges närområde

Försvarsberedningen har i rapporten ”Allvarstid” konstaterat att säkerhetsläget såväl i Sveriges närområde som globalt präglas av instabilitet och oförutsägbarhet.⁴ Utvecklingen i Sveriges närområde, inte minst efter Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina, ställer nya och högre krav på både det militära och det civila försvaret. Det rådande säkerhetspolitiska läget ställer också högre krav på svenska myndigheters förmåga att samverka.

Försvarsberedningen har också i sin slutrapport ”Stärkt försvarsförmåga - Sverige som allierad” särskilt konstaterat att Kustbevakningens roll avseende maritim säkerhet och miljöövervakning i fred, höjd beredskap och krig kommer att öka.⁵

³ Prop. 2008/09:152 s. 32 f.

⁴ Ds 2023:19 Allvarstid - Försvarsberedningens säkerhetspolitiska rapport 2023, s. 113.

⁵ Ds 2024:6 Stärkt försvarsförmåga - Sverige som allierad, s. 139 och 286.

Utvecklingen i Sverige av bl.a. den organiserade brottsligheten och våldsbejakande extremism samt utvecklingen i Sveriges närområde, innefattande nya och föränderliga risk- och hotbilder, såsom ett ökat miljöhot, användning av nya typer av bränslen samt hybrida aktiviteter som exempelvis cyberattacker, sabotage mot kritisk undervattensinfrastruktur, instrumentalisering av migranter och störningar av GNSS- och GPS-funktioner, ställer högre krav på Kustbevakningens förmåga att samla in och förmedla sjörelaterad information samt samverka med andra myndigheter för att på så sätt bygga upp kunskap om sjöläget för att kunna analysera och upptäcka avvikelser utifrån ett identifierat och vid olika tidpunkter bedömt normalläge.

Mot bakgrund av det förändrade säkerhetsläget är frågor som Kustbevakningen behöver kunna svara på: Hur ser normalbilden ut? Vilka trender och tendenser ser vi? Vad avviker från normalbilden? Vilka har intresse av informationen? Kan vi dela den med relevanta aktörer? Centralt är också att inventera om Kustbevakningen har den information som myndigheten behöver eller om ytterligare information skulle behöva inkluderas i en komplett och relevant sjölägesbild och i den civila sjöinformation som förmedlas till berörda myndigheter.

Det är mot den bakgrunden en prioriterad fråga för Kustbevakningen att utveckla myndighetens förmåga och kapacitet att kunna tillhandahålla mer kompletta och relevanta sjölägesbilder till de myndigheter som är i behov av sjörelaterad information.

Mot bakgrund av det starka behovet av en sammanhållen och utvecklad bild av sjöläget är det ett långsiktigt mål för myndigheten att Kustbevakningen, inom ramen för ett utvecklat uppdrag med att samordna och förmedla civil sjöinformation, ska kunna ta en tydligare ledande roll i den civila sjöövervakningen och med utgångspunkt i den aktivt arbeta med att tillgodose Sveriges behov av underrättelser och analyser av sjöläget. Kustbevakningen ska således med fog kunna anses vara ”navet på havet”.

Kustbevakningen avser därför arbeta för att höja analysförmågan och utveckla förmedlingen av sjörelaterad information ytterligare till nytta för såväl den egna verksamheten som andra myndigheter och verksamheter i den maritima miljön. I detta ligger även att genom samverkan med andra myndigheter skaffa ett större informationsunderlag, bygga upp en större kunskap om normalbilden i sjöläget för att analysera och upptäcka avvikelser från denna samt se trender och tendenser. Sjöbasis, som bidrar med en aktuell och historisk bild av sjöläget, utgör ett underlag till de mer djupgående och/eller framåtsyftande analyser som behöver göras. Informationen kan dock även inhämtas från annat håll.

En utvecklad förmåga att skapa sjölägesbilder och analysera av dessa är ett av myndighetens mest strategiska underlag för att bygga och höja Sveriges totalförsvarsförmåga.

Kustbevakningen har, enligt verksamhetsplanen för 2024, fastställt som mål att sjölägesbilden i allt högre utsträckning ska utgöra ett verktyg för att inrikta och prioritera verksamheten. En aktuell och relevant bild av sjöläget kommer att innebära större möjligheter att inrikta och prioritera myndighetens operativa verksamhet utifrån en aktuell risk- och hotbild. Kombinationstanken – att vi upprätthåller miljöberedskap och samtidigt utför räddningstjänst

och sjöövervakning integrerat – kommer då få en ännu kraftfullare verkan och effektivisera verksamheten ytterligare.

Genom Sjöbasis har Kustbevakningen redan idag möjlighet att förmedla en aktuell eller historisk sjölägesbild bestående av sammanställd sjöinformation internt i myndigheten och till andra berörda myndigheter. Kustbevakningens uppfattning är dock att det finns potential i att utveckla Sjöbasis genom att öka möjligheterna och incitamenten till att rapportera in sjöinformation till systemet och att genom systemet skapa en ökad kunskap om sjölägesbilden i Sveriges närområde. På sikt kan det finnas skäl att utreda om det finns skäl att utveckla Sjöbasis till ett myndighetsgemensamt system där de myndigheter som har åtkomst till systemet också självständigt ska kunna registrera uppgifter. Något sådant förslag lämnas dock inte i denna hemställan.

Kustbevakningen har också identifierat att det mot bakgrund av omvärldsutvecklingen finns ett behov av att kunna sammanställa och förmedla mer djupgående och framåtsyftande sjölägesbilder än vad som idag är möjligt genom Sjöbasis. Genom sådana sjölägesbilder och analyser av dessa kan vissa verksamheter, fenomen eller vissa typer av brottslighet undersökas på begäran av eller i samråd med den myndighet som har behov av sådant underlag. För att kunna utveckla myndighetens analysförmåga i syfte att ta fram den typ av sjölägesbilder och analyser som det rådande omvärldsläget kräver behöver Kustbevakningen ges författningsstöd som säkerställer att vi kan verka underrättelsebaserat, samverka med andra berörda på ett effektivt sätt och att vi får del av all den sjörelaterade information som krävs.

Utvidgad roll för sjöövervakningsrådet

Utöver att Kustbevakningens egna verksamhet med att inhämta, bearbeta, analysera och förmedla information om sjöläget behöver utvecklas anser Kustbevakningen att det finns ett behov av att utveckla den samverkan som sker inom ramen för Sjöövervakningsrådet.

Kustbevakningens avsikt är därför att Sjöövervakningsrådet, i högre utsträckning än idag, ska utgöra ett betydelsefullt forum där de medverkande myndigheterna kan dela information från respektive myndighets verksamhet i syfte att skapa en ökad kunskap om sjöläget i vårt närområde och en ökad förmåga att upptäcka avvikelser från normalläget. Kustbevakningen ser också ett behov av att utveckla Sjöövervakningsrådets arbetssätt på så sätt att samverkan med de myndigheter som ingår i rådet ska kunna ske på fler nivåer än idag.

Mot den bakgrunden har Kustbevakningen samlat de myndigheter som ingår i Sjöövervakningsrådet och redogjort för Kustbevakningens uppfattning om vilka utvecklingsområden som finns inom ramen för rådets verksamhet och hur arbetet framåt bör inriktas. Avsikten är att i kommande möten i Sjöövervakningsrådet tillsammans med de andra berörda myndigheterna inventera utvecklingsområden och närmre sätta ramarna för rådets arbete.

För att kunna utveckla arbetet med att analysera det aktuella sjöläget, sammanställa och förmedla en mer komplett och relevant sjölägesbild och för att kunna uppnå en ökad samverkan inom ramen för Sjöövervakningsrådet i enlighet med vad som angetts ovan har Kustbevakningen identifierat behov av ett antal författningsändringar. Kustbevakningen redogör för motiven för sina förslag på författningsändringar nedan.

POSTADRESS

Kustbevakningen
Box 536
371 23 KARLSKRONA

TELEFON

0776-70 70 00 (växel)

TELEFAX

0455-105 21

E-POST OCH INTERNET

registrator@kustbevakningen.se
www.kustbevakningen.se

Behov av ett uttryckligt uppdrag att ta fram och förmedla sjölägesbilder och analyser av dessa, utveckling av Sjöövervakningsrådets roll samt utökning av myndighetens underrättelseuppdrag

Det krävs författningsändringar som ger Kustbevakningen i uppdrag att ta fram och förmedla sjölägesbilder och analyser av dessa

Utöver den sjölägesbild som Kustbevakningen idag tillhandahåller genom sammanställning och bearbetning av sjöinformation i Sjöbasis ser myndigheten att det finns ett behov av att i högre utsträckning utarbeta en myndighetsgemensam sjölägesbild utifrån dagsaktuella ärenden och i minuteroperativ verksamhet, med information från Kustbevakningens verksamhet men även från andra samverkande myndigheter, där normalbilder och avvikelser kan studeras närmare. Kustbevakningen ser vidare att myndigheten kan bidra genom att, utöver förmedlingen av historisk och aktuell sjöinformation genom Sjöbasis, utarbeta mer djupgående och framåtsyftande sjölägesbilder och analyser där normalbilder och avvikelser, trender och tendenser kan studeras närmre.

Kustbevakningens uppfattning är att myndigheten genom att analysera den sjörelaterade information som myndigheten har tillgång till kan utveckla inriktningen och ledningen av den egna verksamheten väsentligt. Kustbevakningen kan även ge ett utvecklat stöd till de myndigheter som ingår i sjöövervakningsrådet och som har uppdrag inom den maritima arenan. Av särskild betydelse är att med en uppdaterad civil sjölägesbild kunna komplettera Försvarens sjölägesbild och därmed bidra till en mer sammansatt och komplett militär sjölägesbild.

Vi kan också bidra till andra myndigheters brottsbekämpande verksamhet genom att delge analyser med koppling till brottslighet som begås i eller i anslutning till sjötrafiken, även utanför Kustbevakningens direkta brottsbekämpning enligt dess nu gällande omfattning. Det kan exempelvis vara fråga om sjöinformation som kan kopplas till brottstyper så som människosmuggling, sabotage, brott mot lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner eller annan brottslighet i den maritima miljön.

Det finns också andra verksamheter som bedöms kunna ha behov av Kustbevakningens sjölägesbilder och analyser av sjörelaterad information som underlag för beslut eller bedömningar. Myndigheter inom beredskapssystemet är ett exempel, men också andra aktörer i civilsamhället som verkar på den maritima arenan. Myndighetens analyser skulle exempelvis kunna användas vid bedömning av miljöhot, vara av betydelse för den civila sjöfarten och även kunna ingå i regeringens, riksdagens eller andra beslutsfattares underlag i säkerhetspolitiska frågor.

Det finns således enligt Kustbevakningens uppfattning ett mångfacetterat behov av att inte bara kunna sammanställa och vidareförmedla historisk och aktuell sjöinformation utan även att kunna bidra med framåtsyftande sjölägesbilder och analyser med utgångspunkt i flera olika tidsperspektiv på såväl strategisk, operativ och taktisk nivå. Kustbevakningens sjölägesbilder

och analyser bör, utöver att kunna användas i den egna verksamheten, även kunna delges de myndigheter och beslutsfattare som har behov av dessa. Den sjörelaterade information som skulle kunna utgöra underlag för sjölägesbilderna och analyserna är information som rapporteras in till Kustbevakningen genom Sjöbasis eller annan sjörelaterad information som Kustbevakningen har tillgång till och som andra myndigheter kan bidra med, till exempel inom ramen för Sjöövervakningsrådet.

Myndighetens uppfattning är att sådana sjölägesbilder och analyser inte kan anses ingå i myndighetens uppdrag att samordna civila behov av sjöövervakning och förmedla civil sjöinformation till berörda myndigheter enligt 15 § i instruktionen för Kustbevakningen. Det uppdrag som följer av den bestämmelsen anser Kustbevakningen, med ledning av förarbetsuttalanden, främst rör den typ av sammanställning och förmedling som idag sker via Sjöbasis, dvs. att sammanställa och förmedla historisk och aktuell sjöinformation.⁶ Något tydligt uppdrag att på annat sätt närmre analysera den sjörelaterade informationen framgår inte av den aktuella bestämmelsen. Inte heller den allmänna bestämmelsen i 1 § i instruktionen för Kustbevakningen om att myndigheten ska bedriva sjöövervakning kan anses inrymma något uppdrag eller rättsligt stöd för att samla in, bearbeta och analysera sjörelaterad information i syfte att skapa sjölägesbilder och analyser för eget och andra berörda myndigheters behov samt förmedla dessa till berörda myndigheter.

I kustbevakningslagen framgår visserligen att Kustbevakningen ska förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet inom den direkta brottsbekämpningen enligt 3 kap. 2 § kustbevakningslagen. Som framgått ovan är dock behovet av sjölägesbilder och analyser inte begränsat till Kustbevakningens direkta brottsbekämpning. Det kan dessutom finnas behov av analyser som tar sikte på annat än brottslig verksamhet, exempelvis som underlag vid säkerhetspolitiska överväganden. Stadgandet i kustbevakningslagen ger således inte stöd för framtagandet av all den typ av analyser av sjölägesbilden som Kustbevakningen ser ett behov av.

Mot den bakgrunden anser Kustbevakningen att det finns behov av att införa en särskild bestämmelse i myndighetens instruktion som ger Kustbevakningen ett uttryckligt uppdrag att arbeta med sjölägesbilder och analyser på det sätt som angetts ovan. Utarbetandet av dessa analyser bör ske med bistånd från övriga berörda myndigheter, framför allt de myndigheter som ingår Sjöövervakningsrådet, när det finns skäl för det. Det kan exempelvis vara fråga om fall där andra myndigheter har tillgång till mer sjörelaterad information än Kustbevakningen. Det är dock alltjämt Kustbevakningen som ska ha huvudansvaret för framtagandet av sjölägesbilderna och analyserna.

Viktigt att framhålla är att det är Kustbevakningen som inom ramen för sitt uppdrag och utifrån resurser och ett helhetsperspektiv slutligt avgör vilka prioriteringar som ska göras. I första hand är det Kustbevakningens behov av analyser av sjöläget som ska tillgodoses. Avvägningarna och bedömningarna ska dock göras i samråd med andra berörda myndigheter, framför allt de som ingår i Sjöövervakningsrådet. Sjölägesbilder och analyser utifrån specifika

⁶ Jfr prop. 2011/12:45 s. 49 f.

behov och frågeställningar kräver dessutom att de tas fram i samverkan med övriga myndigheter i Sjöövervakningsrådet. Detta för att tillgodose flera myndigheters behov av sjölägesbilder och analyser och säkerställa att dessa kan baseras på ett så utförligt underlag som möjligt.

Behovet av författningsändringar avseende Sjöövervakningsrådets roll

En central del i arbetet med att uppnå en ökad kunskap om sjöläget i vårt närområde och en ökad förmåga att upptäcka avvikelser från normalläget är att förbättra samverkan mellan myndigheter som har uppdrag med maritim koppling. Genom att Kustbevakningen tilldelas ett uttryckligt uppdrag att ta fram och leverera sjölägesbilder och analyser ökar också behovet av samverkan. En viktig plattform för sådan samverkan är Sjöövervakningsrådet. Som anförts ovan anser vi att det finns en stor potential för att utveckla arbetssättet och informationsutbytet i Sjöövervakningsrådet.

För att utveckla arbetet inom Sjöövervakningsrådet bör det klargöras att rådet ska kunna bistå Kustbevakningen i det tillkommande uppdraget att ta fram sjölägesbilder och analyser. En relevant sjölägesbild och analys av denna kräver nämligen att de myndigheter som har tillgång till sjöinformation bidrar med sina perspektiv och sin kunskap. För att säkerställa att rådet ska kunna bidra i Kustbevakningens tillkommande uppdrag bör det därför införas ett tillägg i 22 § i instruktionen för Kustbevakningen där det uttryckligen framgår att rådet ska bistå Kustbevakningen i det arbetet.

En ökad samverkan inom ramen för Sjöövervakningsrådet förutsätter också att utbyte kan ske på fler nivåer än idag. Genom att samverka på olika nivåer, med olika kompetenser och med olika perspektiv uppnås en mer komplett sjölägesbild och förmågan att reagera på olika typer av hot ökar därmed. Vid utvärdering av Sjöövervakningsrådets arbete har Kustbevakningen identifierat att samverkan bör ske på främst tre olika nivåer: den strategiska, den operativa och den taktiska.

På strategisk nivå ska Sjöövervakningsrådet inriktas på samverkan mellan myndighetschefer på ett övergripande plan där samverkan sker avseende långsiktiga och övergripande trender, tendenser och analyser. På strategisk nivå levereras aggregerad information i en årsrapport som sprids brett. En utgångspunkt för inriktningen i rådets arbete ska vara en ny nationell strategi för sjöövervakning, som tas fram av rådets myndigheter.

På den operativa nivån, som samlar avdelningschefer eller motsvarande och analyskompetens, samlas myndigheternas lägesbilder för att skapa en heltäckande gemensam bild över en viss tidsperiod. På denna nivå ska det under ledning av Kustbevakningen genomföras analyser och skapas trendrapporter, tematiska papper eller särskilda underlag/lägesbilder på begäran. Dessa kan få en strategisk spridning, bland annat inom beredskapssystemet och till berörda internationella samverkanspartners. Dessa utgör centrala underlag för rådets årsrapport.

På den taktiska nivån, som samlar handläggare/experten, skapas förutsättningar för en gemensam sjölägesbild genom arbete med dagsaktuella ärenden och i minuteroperativ verksamhet. Initialt skapas en normalbild utifrån enheters uppträdande, rörelser och formeringar, som sedan skapar grund för avvikelsetektering och rapportering till relevanta aktörer.

Då bestämmelsen i 22 § i instruktionen för Kustbevakningen i sin nuvarande lydelse är utformad enbart för samverkan på en nivå motsvarande den strategiska nivån behöver bestämmelsen ändras i syfte att tydliggöra att rådet kan samverka mer ingående på fler nivåer än idag. Vidare bedöms stadgandet om att antalet andra ledamöter högst får uppgå till tolv stycken skapa oönskade inlåsningseffekter när samverkan inom Sjöövervakningsrådet nu ska utvecklas.

Det saknas skäl att ändra den nuvarande ordningen att det som huvudregel är myndighetens chef som är ordförande i rådet på den strategiska nivån. Myndighetens chef bör också alltså som huvudregel vara den som utser ledamöterna i rådet på den strategiska nivån. Enligt Kustbevakningens uppfattning är det dock inte lämpligt att i förordning reglera vilken sammansättning rådet ska ha på övriga nivåer. Behovet av kompetens kommer nämligen att variera beroende på vilken typ av verksamhet eller fråga som myndigheternas samverkan avser. Myndighetens chef eller den som beslutanderätt delegeras till bör därför kunna besluta om samrådsorganets sammansättning, antalet ledamöter och på vilka nivåer samråd ska ske. Detta bör framgå genom ändringar i bestämmelsens andra stycke.

Kustbevakningen ser i nuläget inte något ytterligare behov av ändringar i instruktionen för att utveckla arbetssättet inom Sjöövervakningsrådet. De närmre samverkansformerna, resurstillsättning och arbetssätt bör myndigheten kunna fatta beslut om i samverkan med övriga berörda myndigheter.

Särskilt om gränsdragningen mellan analyser av sjölägesbilder och underrättelseverksamhet

Eftersom de analyser som Kustbevakningen avser ta fram inom ramen för det tillkommande uppdraget enligt 15 a § i myndighetens instruktion kan komma att inriktas mot vissa typer av brottslig verksamhet är det viktigt att klargöra gränsdragningen mellan det tillkommande uppdraget att ta fram sjölägesbilder och analyser av dessa och den verksamhet som Kustbevakningen bedriver för att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet. Gränsdragningen har nämligen betydelse för om det behövs någon ändring avseende myndighetens direkta brottsbekämpning enligt kustbevakningslagen och om kustbevakningsdatalagen eller lagen om Kustbevakningens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område ska tillämpas på den personuppgiftsbehandling som kan ske i det tillkommande uppdraget.

Kustbevakningens brottsbekämpande uppdrag regleras i kustbevakningslagen, och omfattar både direkt och indirekt brottsbekämpning. Uppgifter som ingår i den direkta brottsbekämpningen är att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet, ingripa

vid misstanke om brott, utreda brott, eller beivra brott. Den direkta brottsbekämpningen omfattar de brott som anges i 3 kap. 2 § kustbevakningslagen, exempelvis brott mot lagen (2004:487) om sjöfartsskydd, sjölagen (1994:1009) och fiskelagen (1993:787).

Den indirekta brottsbekämpningen innebär att Kustbevakningen, innan en förundersökning har inletts av behörig myndighet, får ingripa i ett enskilt fall, även om brottet inte ingår i den direkta brottsbekämpningen, dvs. mot alla typer av brott. När en förundersökning har inletts får Kustbevakningen även bistå förundersökningsledaren med utredning av brottet, även om brottstypen inte ingår i den direkta brottsbekämpningen.

Uppdraget för Kustbevakningen att självständigt förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet är således begränsat till den direkta brottskampningen. Myndigheten saknar därmed uppdrag att bedriva underrättelseverksamhet beträffande annan brottslighet än den som ingår i den direkta brottsbekämpningen.

Som anförts ovan ser dock Kustbevakningen ett behov av att kunna ta fram sjölagesbilder och analyser även beträffande brottslig verksamhet och fenomen som medför risker i eller för den maritima miljön som ligger utanför Kustbevakningens direkta brottsbekämpning och att underrättelseverksamhet därvid fyller en viktig funktion.

Frågan blir därvid om Kustbevakningen utan någon utökning av myndighetens underrättelseuppdrag kan genomföra sådana analyser.

Av förarbetena till kustbevakningslagen framgår att med underrättelseverksamhet avses insamling, bearbetning och analys av information för att klarlägga om brottslig verksamhet utövas eller har utövats, utan att det är fråga om en förundersökning. Uttrycket brottslig verksamhet används för att markera att verksamheten, i motsats till brottsutredning och brottsbeivrande, inte behöver avse konkreta brott. Den sjöövervakning som Kustbevakningen kontinuerligt bedriver i syfte att upptäcka och förhindra brott genom att med fartyg patrullera områden till sjöss, men också flygövervakning, är exempel på uppgifter som omfattas av bestämmelsen i 3 kap. 1 § kustbevakningslagen.⁷ I förarbetena till polisdatalagen anges vidare att med underrättelseverksamhet menas arbete med insamling, bearbetning och analys av information i syfte att förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet när det ännu inte finns misstankar om att ett visst konkret brott har begåtts.⁸

I delbetänkande av Utredningen om 2016 års dataskyddsdirektiv redogörs närmre för gränsdragningen mellan underrättelseverksamhet och annan verksamhet som har koppling till brottsbekämpande verksamhet. I betänkandet uttalas därvid att vissa brottsbekämpande myndigheter bedriver allmän övervakning som inte har så konkret utformning eller tydligt brottsbekämpande syfte att behandlingen av personuppgifter kan hänföras under brottsdatalagen.⁹ Sådan övervakning syftar till att vaka över att allmän ordning och säkerhet inte störs genom brott eller angrepp på annat sätt och att myndigheten ska kunna ingripa när

⁷ Prop 2018/19:16 s. 129.

⁸ Prop 2009/10:85 s. 318.

⁹ SOU 2017:29 s. 184.

sådana störningar och angrepp ändå inträffar. Kustbevakningens sjöövervakning anges som exempel på sådan allmän övervakning.¹⁰ I betänkandet anförs vidare att det finns utrymme för myndigheter att i viss utsträckning samverka och delta i olika insatser för att förebygga brott eller att samverka mot brott och oordning utan att omfattas av brottsdatalagen.¹¹

Det kan således konstateras att definitionen av underrättelseverksamhet så som den uttrycks i förarbeten är tämligen vid och att utrymmet för att samla in, bearbeta och analysera sjörelaterad information i syfte att skapa sjölägesbilder och analyser avseende brottslig verksamhet utan att det ska anses vara fråga om underrättelseverksamhet är mycket litet. Enligt nuvarande regelverk är Kustbevakningens möjlighet att arbeta med sjölägesbilder och analyser avseende brottslig verksamhet begränsat till den direkta brottsbekämpningen. För att Kustbevakningen ska kunna skapa och förmedla sjölägesbilder och analyser beträffande annan brottslighet eller fenomen, exempelvis beträffande människosmuggling eller brott mot lagen om vissa internationella sanktioner, krävs därför att myndighetens uppdrag att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet utökas till att även omfatta annan brottslighet med koppling till den maritima arenan än den som anges i 3 kap. 2 § kustbevakningslagen.

Kustbevakningens underrättelseuppdrag behöver utökas till att omfatta fler brottstyper än idag

Som anförts ovan finns det ett behov av att Kustbevakningen ska kunna bidra till andra myndigheters brottsbekämpande verksamhet genom att samla in, bearbeta och analysera sjörelaterad information i syfte att skapa och förmedla sjölägesbilder och analyser av dessa, även beträffande brott utanför den direkta brottsbekämpningen. För att möjliggöra sådana sjölägesbilder och analyser behöver myndighetens underrättelseuppdrag utökas.

Kustbevakningen ser dock att det även i övrigt finns ett behov av att myndigheten ska kunna samarbeta med andra myndigheter i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet med koppling till den maritima miljön. Kustbevakningen har en unik tillgång till sjörelaterad information och upprätthåller också särskild kompetens i fråga om att förhindra, upptäcka och ingripa mot sjörelaterade brott i vårt geografiska verksamhetsområde, självständigt eller samordnat med andra.

Detta gäller inte enbart de brottstyper som ingår i myndighetens direkta brottsbekämpning. Det gäller alla brottstyper som har ett naturligt samband med myndighetens maritima verksamhet och övriga uppdrag. Kustbevakningen har därför stora möjligheter att bidra till andra myndigheters brottsbekämpande verksamhet genom att ta fram underrättelseunderlag. Det kan exempelvis vara fråga om att samverka med Polismyndigheten för att kartlägga och förhindra båtstöld eller att i samverkan med Tullverket kartlägga smuglingsbrottslighet.¹²

¹⁰ SOU 2017:29 s. 203 f.

¹¹ SOU 2017:29 s. 183.

¹² Jfr prop. 2023/24:132 s. 398 där Kustbevakningen föreslås kunna bedriva underrättelseverksamhet även beträffande tull- och smuglingsbrott.

Det kan också handla om att kunna följa och detektera avvikande navigationsmönster, t.ex. kring kritisk undervattensinfrastruktur, för att kunna följa, dokumentera och visa närvaro i förebyggande syfte. En viktig uppgift är att tidigt kunna alertera Försvarmakten, andra relevanta myndigheter eller sjögående enheter om förhållanden av betydelse för deras uppdrag.

För att Kustbevakningens förmågor och kapacitet ska utnyttjas på ett effektivt sätt bör därför myndighetens möjlighet att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet inte begränsas till den direkta brottsbekämpningen så som den definieras enligt kustbevakningslagens gällande lydelse. Det finns därför skäl att utvidga Kustbevakningens uppdrag att bedriva underrättelseverksamhet.

En sådan utvidgning innebär inte att myndigheten ges några ytterligare befogenheter inom den direkta brottsbekämpningen utöver vad som redan idag gäller enligt bestämmelserna i 3 kap. 3 - 15a §§ kustbevakningslagen, utan utökar enbart vilka typer av brott som omfattas av Kustbevakningens uppdrag att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet.

Utvidgningen av myndighetens underrättelseuppdrag bör dock inte omfatta alla brott som begås i den maritima miljön utan det är främst de brottstyper som har ett nära och naturligt samband till Kustbevakningens uppdrag i övrigt där myndighetens förmågor och kapacitet bäst tas tillvara. Det innebär att brott som exempelvis människosmuggling, brott mot lagen om vissa internationella sanktioner och båtstölder bör omfattas av myndighetens underrättelseuppdrag. Andra typer av brottslighet som i och för sig begås i den maritima miljön men som i övrigt inte har någon koppling till Kustbevakningens övriga uppdrag bör falla utanför myndighetens underrättelseuppdrag.

Det är enligt Kustbevakningens uppfattning inte lämpligt att i lag ange någon uttömmande lista på de brottstyper som omfattas av myndighetens underrättelseuppdrag. Det är nämligen svårt att avgränsa en sådan brottskatalog på ett lämpligt sätt och behoven kan variera över tid. Uppdraget bör kunna utföras under alla delar av hotskalan, även under höjd beredskap och ytterst krig. En mer lämplig lösning är därför istället att ange att Kustbevakningens uppdrag att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, utöver de brott som anges i 3 kap. 2 § kustbevakningslagen, även omfattar alla brott som begås i den maritima miljön och som har samband med myndighetens uppdrag i övrigt. Lagtekniskt framstår 3 kap. 2 § kustbevakningslagen som den mest lämpliga placeringen av det aktuella tillägget.

Eftersom Kustbevakningen genom förslaget ges ett brett underrättelseuppdrag med möjlighet att bidra till underrättelser inom områden där det är andra myndigheter som har i uppdrag att ingripa vid misstanke om brott, utreda brott och beivra brott bör det regleras i instruktionen för Kustbevakningen att myndigheten inom sitt underrättelseuppdrag ska samverka med andra brottsbekämpande myndigheter. En sådan reglering klargör att Kustbevakningen har en skyldighet att bidra till andra myndigheters brottsbekämpande verksamhet genom att bl.a. dela den underrättelseinformation som myndigheten har tagit fram inom ramen för det utökade underrättelseuppdraget.

Offentlighet- och sekretessreglering

Det finns ett behov av att skydda uppgifter om Kustbevakningens förmåga att sammanställa sjöinformation och skapa sjölägesbilder och analysera dessa

I Kustbevakningens uppdrag att samordna civila behov av sjöövervakning och förmedla civil sjöinformation ingår att myndigheten med hjälp av Sjöbasis samordnar och bearbetar den sjörelaterade information som rapporteras in till systemet från andra myndigheter. Resultatet av Kustbevakningens informationsbearbetning ska sedan på ett effektivt sätt förmedlas ut till de myndigheter som är i behov av sjörelaterad information, i första hand genom direktåtkomst till uppgifterna hos Kustbevakningen. Förmedling av sjöinformation kan dock i enskilda fall även genomföras på andra sätt, t.ex. genom e-postmeddelanden eller genom överföring av enstaka filer.

I Sjöbasis sammanställs således en stor mängd sjöinformation som inhämtats från ett flertal olika myndigheter med skilda verksamhetsområden till en sjölägesbild som är unik och omfattar en stor mängd information av betydelse för många myndigheters verksamhet. Kustbevakningen är av uppfattningen att detta arbete har möjligheter att utvecklas ytterligare. Kustbevakningen har därvid bl.a. mot bakgrund av det förändrade omvärldsläget inlett ett arbete med att utveckla sin samverkan med andra myndigheter, bland annat inom ramen för Sjöövervakningsrådet, i syfte att utveckla myndighetens arbete med att samordna civila behov av sjöövervakning och förmedla civil sjöinformation. Inom ramen för detta arbete är avsikten att se över vilken information som respektive myndighet innehar av relevans för sjölägesbilden. Kustbevakningens bedömning är att detta arbete kommer resultera i att mer sjöinformation kommer att rapporteras in till Sjöbasis och att nya typer av uppgifter kan komma att behandlas i systemet.

Om sammanställd sjöinformation om exempelvis fartygs identitet, egenskaper och position blir offentlig så kommer också Kustbevakningens förmåga att skapa sjölägesbilder och ytterst att bedriva sjöövervakning att röjas. Utöver att den sammantagna sjölägesbilden i Sjöbasis visar vilken förmåga Kustbevakningen har att skapa sjölägesbilder är denna bild en del i att skapa en lägesbild av betydelse för samhällets krisberedskap och ytterst totalförsvaret. Förmågan är av intresse vid en kartläggning av Kustbevakningen och dess verksamhet men även totalförsvaret som helhet. Röjandet av sådana uppgifter kan således skada Kustbevakningens och andra myndigheters framtida verksamhet både vad avser möjligheten att samla in och sammanställa sjöinformation men även att reagera på den information som sammanställts. Det finns således ett starkt behov av att skydda sådana uppgifter. Med tanke på det förändrade säkerhetsläget och förändringarna i vårt närområde är sådan information särskilt skyddsvärd. Det behöver därför säkerställas att det finns sekretessbestämmelser som hindrar att sådana uppgifter röjs.

Vidare har Kustbevakningen tidigare i denna hemställan anfört att det finns ett behov av att, utöver den sammanställning och förmedling av sjöinformation som sker genom Sjöbasis, kunna ta fram och förmedla sjölägesbilder och analyser av dessa på olika nivåer och med

POSTADRESS

Kustbevakningen
Box 536
371 23 KARLSKRONA

TELEFON

0776-70 70 00 (växel)

TELEFAX

0455-105 21

E-POST OCH INTERNET

registrator@kustbevakningen.se
www.kustbevakningen.se

delvis annan information som grund. Om Kustbevakningen får i uppdrag att ta fram sjölägesbilder och analyser måste det säkerställas att det finns ett adekvat sekretesskydd för de uppgifter som förekommer inom ramen för den verksamheten. Kustbevakningens bedömning är att det inom ramen för analysverksamheten kommer att tas fram underlag, sammanställningar och analyser som innehåller uppgifter vars röjande skulle innebära att Kustbevakningen och andra myndigheters förmåga att skapa en sjölägesbild och analysera sjörelaterad information skulle bli offentlig. Särskilt i de analyser som tas fram inom den aktuella verksamheten kan det förekomma överväganden och slutsatser vars röjande skulle kunna skada förmågan att analysera sjörelaterad information och att reagera på slutsatserna i sådana analyser. Sådan information är särskilt skyddsvärd och måste därför också ges ett adekvat sekretesskydd.

Befintliga sekretessbestämmelser är inte tillräckliga för att skydda all den skyddsvärda information som hanteras i Sjöbasis och Kustbevakningens tillkommande uppdrag att ta fram sjölägesbilder och analyser

Enligt 29 kap. 13 a § offentlighets- och sekretesslagen, OSL, gäller sekretess i verksamhet som avser förande av eller uttag ur Kustbevakningens register för samordning av civila behov av sjöövervakning och förmedling av civil sjöinformation för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs. I fråga om uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år. Bestämmelsen är tillämplig hos alla de myndigheter som är direktanslutna till det register där uppgifterna behandlas av Kustbevakningen för samordning av civila behov av sjöövervakning och förmedling av civil sjöinformation. Bestämmelsen är däremot inte tillämplig när en myndighet tar ut en uppgift från registret för att använda den i sin egen verksamhet.¹³ Uppgifterna omfattas under sådana förhållanden av den eventuella sekretess som gäller för motsvarande uppgifter hos den mottagande myndigheten.

Bestämmelsen i 29 kap. 13 a § OSL gäller, enligt sin nuvarande lydelse, för uppgift om enskilds affärs- och driftförhållanden. Bestämmelsen reglerar således inte sekretess till skydd för allmänna intressen. Det finns dock vissa bestämmelser i OSL som omfattar delar av den skyddsvärda information som hanteras inom Sjöbasis och som kan förväntas hanteras inom Kustbevakningens tillkommande analysuppdrag.

Enligt 18 kap. 1 § andra stycket p. 2 OSL gäller sekretess för uppgift som hänför sig till verksamhet som syftar till att förebygga, uppklara, utreda eller beivra brott och som bedrivs av Kustbevakningen om det kan antas att syftet med beslutade eller förutsedda åtgärder motverkas eller den framtida verksamheten skadas om uppgiften röjs. Enligt 18 kap. 2 § andra stycket p. 2 OSL gäller också sekretess för uppgift som hänför sig till sådan verksamhet som avses i 2 kap. 1 § p. 1 lagen (2018:1695) om Kustbevakningens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att syftet med beslutade eller förutsedda åtgärder motverkas eller den framtida

¹³ Prop. 2008/09:152 s 37.

verksamheten skadas. Av 2 kap. 1 § p. 1 lagen (2018:1695) om Kustbevakningens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område framgår att myndigheten får behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att myndigheten ska kunna förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet.

Bestämmelsen i 18 kap. 1 § andra stycket OSL är begränsad till att omfatta myndighetens verksamhet som syftar till att förebygga, uppdaga, utreda eller beivra brott. Bestämmelsen i 18 kap. 2 § andra stycket OSL är begränsad till att omfatta myndighetens verksamhet som syftar till att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet. Den information som hanteras i Sjöbasis samlas inte in och sammanställs primärt i sådana syften, utan behandlingen av information i Sjöbasis är i första hand hänförlig till Kustbevakningens verksamhet att samordna civila behov av sjöövervakning och förmedla civil sjöinformation. De aktuella sekretessbestämmelserna omfattar därför inte i sin helhet den informationsbehandling som sker i Sjöbasis. Som framkommit ovan så förutser Kustbevakningen vidare att de sjölägesbilder och analyser som kan bli aktuella att ta fram och förmedla inte enbart kommer att ha koppling till brott eller brottslig verksamhet. Bestämmelserna ifråga ger således inte heller något heltäckande sekretesskydd för de skyddsvärda uppgifter som kommer att hanteras inom ramen för det tillkommande uppdraget i 15 a § i myndighetens instruktion.

Vidare så följer det av 15 kap. 2 § OSL att sekretess gäller för uppgift som rör verksamhet för att försvara landet eller planläggning eller annan förberedelse av sådan verksamhet som rör totalförsvaret, om det kan antas att det skadar landets försvar eller på annat sätt vållar fara för rikets säkerhet om uppgiften röjs. Kustbevakningens bedömning är att den aktuella sekretessbestämmelsen inte alltid kan tillämpas med avseende på den sjöinformation som hanteras i Sjöbasis eller de sjölägesbilder och analyser som denna hemställan omfattar eftersom uppgifterna inte alltid kan hävdas röra rikets säkerhet, även om de i och för sig är sådana att röjandet skulle skada Kustbevakningens förmåga att bedriva aktuell verksamhet.

Andra sekretessbestämmelser kan till viss del, men inte sin helhet, omfatta de skyddsvärda uppgifter som hanteras i Sjöbasis eller inom den föreslagna verksamheten att ta fram sjölägesbilder och analyser. Vissa uppgifter som hanteras inom analysarbetet kan exempelvis omfattas av utrikessekretess enligt 15 kap. 1 § OSL. Även sekretessbestämmelserna i 17 kap. 1 § OSL (inspektionsekretess) och 18 kap 13 § OSL (risk- och sårbarhetsanalyser) bör kunna omfatta delar av analysverksamheten.

Om behovet av nya sekretessbestämmelser till skydd för uppgifter om Kustbevakningens förmåga att sammanställa sjöinformation och skapa sjölägesbilder och analyser

Enligt Kustbevakningens uppfattning finns det således inte några sekretessbestämmelser som omfattar all den skyddsvärda information som hanteras i Sjöbasis. Det finns inte heller någon sekretessbestämmelse som omfattar all analysverksamhet som Kustbevakningen anser att det finns ett behov av att kunna utföra. Mot den bakgrunden föreligger det ett behov av att införa nya heltäckande sekretessbestämmelser som särskilt reglerar de skyddsvärda uppgifter som förekommer i Sjöbasis samt i Kustbevakningens arbete med att samla in, bearbeta och

analysera sjörelaterad information i syfte att skapa sjölägesbilder och analyser samt förmedla dessa till berörda myndigheter.

Av 2 kap. 2 § första stycket tryckfrihetsförordningen (TF) följer att rätten att ta del av allmänna handlingar bara får begränsas om det är påkallat med hänsyn till rikets säkerhet eller dess förhållande till annan stat eller mellanfolklig organisation, rikets centrala finanspolitik, penningpolitik eller valutapolitik, myndighets verksamhet för inspektion, kontroll eller annan tillsyn, intresset att förebygga eller beivra brott, det allmännas ekonomiska intresse, skyddet för enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden eller intresset av att bevara djur- eller växtart. Vid bedömningen av om det föreligger ett behov av att införa nya sekretessbestämmelser för att möta behovet av sekretesskydd för att skydda Kustbevakningens och andra myndigheters förmåga att bedriva sjöövervakning så måste det således ske en avvägning mellan allmänhetens intresse av att få insikt i Kustbevakningens analysarbete och risken för att myndigheternas framtida verksamhet skadas om uppgifter om den sammantagna förmågan att skapa en sjölägesbild och analysera sjörelaterad information röjs.

Kustbevakningen bedömer att det behov av sekretesskydd för uppgifter som hanteras i Sjöbasis och i Kustbevakningens analysverksamhet är påkallat bl.a. med hänsyn till myndighetens verksamhet för inspektion, kontroll eller annan tillsyn samt intresset att förebygga eller beivra brott. Kustbevakningens uppfattning är vidare att de uppgifter som avser myndigheternas förmåga att samverka och skapa en gemensam sjölägesbild och som förekommer i Sjöbasis samt i verksamheten avseende framtagande av sjölägesbilder och analyser är särskilt skyddsvärda. Sekretessbehovet är så stort att nya sekretessbestämmelser som möter upp detta krav bör därför införas. Bestämmelserna bör placeras i 18 kap. OSL.

Vad gäller sekretessens föremål och räckvidd så måste de nya sekretessbestämmelserna utformas med utgångspunkt i de konkreta uppgifter som föranlett behovet av att införa en ny sekretessbestämmelse och begränsas så att sekretessen inte blir mer omfattande än vad som är motiverat utifrån behovet.

Vad gäller sekretessen för Sjöbasis så bör räckvidden utformas på motsvarande sätt som sekretessen avseende uppgifter om enskildas affärs- och driftförhållanden i 29 kap. 13 a § OSL. Sekretessen bör därför gälla i verksamhet som avser förande av eller uttag ur Kustbevakningens register för samordning av civila behov av sjöövervakning och förmedling av civil sjöinformation. Räckvidden för sekretessen som omfattar Kustbevakningens tillkommande uppdrag avseende sjölägesbilder och analyser bör utformas så att den gäller hos Kustbevakningen för uppgifter som hänför sig till verksamhet som avser insamling, bearbetning och analys av sjörelaterad information.

Någon ytterligare precisering av sekretessens föremål i detta sammanhang, dvs. mer specifikt vilka uppgifter i respektive verksamhet som ska omfattas av sekretessbestämmelsernas tillämpningsområde, bedöms inte som möjligt att ange med hänsyn till att det fråga om många olika informationstyper som hanteras inom verksamheterna samt att det i viss utsträckning är själva sammanställningen av uppgifterna som utgör det skyddsvärda. Som tidigare nämnts kan det också förväntas att arbetet med att utveckla Kustbevakningens arbete med att

sammanställa och förmedla sjörelaterad information kommer att innebära att nya typer av uppgifter kommer att hanteras både i Sjöbasis och inom arbetet med sjölägesbilderna och analyserna. Detta medför ytterligare svårigheter med att precisera vilka uppgifter i respektive verksamhet som ska omfattas av sekretesskyddet.

Vad gäller sekretessens styrka utformas sekretessbestämmelser till skydd för det allmännas verksamhet typiskt sett med raka skaderekvisit, dvs. presumtionen är att sådana uppgifter är offentliga. Vid bedömningen av sekretessens styrka så måste dock en noggrann avvägning ske mellan allmänhetens intresse att få insikt i Kustbevakningens arbete med sjörelaterad information och risken för att Kustbevakningens eller andra berörda myndigheters framtida verksamhet skadas om uppgifter om den sammantagna förmågan att skapa en sjölägesbild och analysera sjöinformation röjs.

Om uppgifter som röjer Kustbevakningens och övriga myndigheters kapacitet att samla in sjöinformation, hur sådan sjörelaterad information hanteras och analyseras samt de slutsatser som dras från myndigheternas analysverksamhet blir offentliga skulle detta i mycket stor grad påverka förmågan att bedriva en effektiv sjöövervakning och reagera på hot kopplat till den maritima arenan. En aktör med avsikt att bedriva hybrid krigföring eller begå brott med koppling till vårt maritima närområde skulle kunna utnyttja sådan information för att kartlägga myndigheternas förmåga att upptäcka och reagera på sådana angrepp. Intresset av att kunna hindra att dessa uppgifter röjs är således mycket starkt.

I likhet med vad som gäller för Kustbevakningens verksamhet att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet så finns det mot den bakgrunden skäl för att det i båda de nya sekretessbestämmelserna i 18 kap. OSL ska gälla ett omvänt skaderekvisit, dvs. att det ska gälla en presumtion för att uppgifterna omfattas av sekretess.

Den tid för vilken sekretessen längst gäller när den förekommer i en allmän handling bör utformas på det sätt som generellt förekommer i bestämmelser som avser sekretess till skydd för allmänna intressen. För uppgift i en allmän handling bör därför sekretessen enligt de föreslagna bestämmelserna gälla i högst fyrtio år.

Det finns också ett behov av att stärka skyddet för uppgifter om enskildas personliga förhållanden i Sjöbasis och i Kustbevakningens analysverksamhet

Som tidigare nämnts gäller sekretessen enligt bestämmelsen i 29 kap. 13 a § OSL enligt sin nuvarande lydelse enbart för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs. Exempel på sådana uppgifter som kan omfattas av bestämmelsen är sammanställd information om handelsfartygs rutter, fiskefartygs rörelser och detaljerade uppgifter om last. Bestämmelsen omfattar således inte uppgifter om enskildas personliga förhållanden. Enligt Kustbevakningens uppfattning finns det ett behov av att utvidga tillämpningsområdet för bestämmelsen i 29 kap. 13 a § OSL så att bestämmelsen även omfattar uppgifter om enskildas personliga förhållanden. Denna utökning av

sekretesskyddet är påkallad med hänsyn till skyddet för enskildas personliga förhållanden, jfr 2 kap. 2 § första stycket p. 6 TF.

I Sjöbasis förekommer nämligen, förutom uppgifter om enskildas affärs- och driftförhållanden, även skyddsvärda uppgifter om enskildas personliga förhållanden. Exempel på sådana uppgifter är uppgifter som förekommer i de förhandsanmälningar från sjöfarten som Kustbevakningen mottar via Maritime Single Window. Dessa förhandsanmälningar kan innehålla uppgifter som enskildas personliga förhållanden så som kontaktuppgifter samt uppgifter om förekomst i SIS. Från Kustbevakningens Informations- och BeslutstödSystem, KIBS, som är det datasystem som används vid planering, genomförande, redovisning och uppföljning av Kustbevakningens operativa verksamhet rapporteras det också in uppgifter om enskildas personliga förhållanden från den operativa verksamheten. Mot bakgrund av att det i denna hemställan föreslås att Kustbevakningens uppdrag att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet ska utvidgas och att Sjöbasis ska kunna användas inom ramen för det uppdraget kan det också förväntas att ytterligare skyddsvärda uppgifter om enskildas personliga förhållanden kan komma att hanteras i systemet.

Det behöver mot den bakgrunden säkerställas att uppgifter om enskildas personliga förhållanden omfattas av den aktuella bestämmelsen. Utöver att säkerställa ett erforderligt sekretesskydd för enskilda bedöms detta dessutom kunna förenkla inrapporteringen av uppgifter från andra myndigheter till Sjöbasis.

I likhet med vad som förekommer i Sjöbasis kan det förväntas att det inom Kustbevakningens tillkommande uppdrag att samla in, bearbeta och analysera sjörelaterad information i syfte att skapa sjölägesbilder och analyser kommer att förekomma skyddsvärda uppgifter som avser enskildas drift- och affärsförhållanden samt enskildas personliga förhållanden. Ett motsvarande sekretesskydd bör därför införas för sådana uppgifter när de förekommer i den verksamheten.

Den tid för vilken sekretessen gäller som längst bör utformas på sätt sekretessen för enskildas personliga förhållanden gäller i högst sjuttio år, dvs. motsvarande en enskilds levnadstid. Sekretessen avseende affärs- och driftförhållanden bör alltså gälla under högst tjugo års tid.

Bestämmelser om överföring av sekretess i 18 kap. och 29 kap. OSL

Både vad gäller sjöövervakningsuppdraget och det tillkommande uppdraget enligt 15 a § i instruktionen är det en grundtanke att den sjörelaterade information som samlas in, bearbetas och analyseras också ska förmedlas till berörda myndigheter i den mån informationen kan behövas hos dessa. Det måste därför övervägas om det finns ett behov av att införa bestämmelser om överföring av sekretess vad gäller de ovan behandlade bestämmelserna om sekretess i 18 kap. och 29 kap. OSL.

Om en sekretessreglerad uppgift lämnas från en myndighet till en annan gäller sekretess för uppgiften hos den mottagande myndigheten antingen om sekretess följer av en primär

sekretessbestämmelse, som är tillämplig hos den mottagande myndigheten, eller om sekretess följer av en bestämmelse om överföring av sekretess. Om ingen av dessa förutsättningar är uppfyllda blir uppgiften offentlig hos den mottagande myndigheten. Motsvarande gäller enligt 7 kap. 2 § OSL om en myndighet har direktåtkomst till sekretessreglerade uppgifter hos en annan myndighet. I det fallet gäller dock en generell bestämmelse om överföring av sekretess, 11 kap. 4 § OSL.

Vad gäller den befintliga bestämmelsen i 29 kap. 13 a § OSL, så omfattar sekretessen alla de myndigheter som är direktanslutna till det register där uppgifterna behandlas av Kustbevakningen. De mottagande myndigheterna ska alltså tillämpa bestämmelsen som en primär sekretessbestämmelse och inte som en sekundär sekretessbestämmelse. Bestämmelsen är däremot inte tillämplig när en myndighet tar ut en uppgift från registret för att använda den i sin egen verksamhet. Uppgifterna omfattas under sådana förhållanden av den eventuella sekretess som gäller för andra motsvarande uppgifter hos den mottagande myndigheten. Detta innebär att uppgifterna i registret omfattas av sekretess så länge de finns i registret, men att sekretessen upphör när ett utdrag görs från registret. Om en myndighet har gjort en utskrift från registret för att utskriften ska tillföras en akt i ett ärende, gäller inte längre sekretess enligt bestämmelsen.¹⁴ För att uppgifterna inte ska bli offentliga måste det därför finnas en primär sekretessbestämmelse som föreskriver sekretess för uppgifterna när de används i den mottagande myndighetens verksamhet eller en bestämmelse om överföring av sekretess.

Som tidigare nämnts finns det visserligen en generell bestämmelse om överföring av sekretess i 11 kap. 4 § OSL som stadgar att om en myndighet hos en annan myndighet har elektronisk tillgång till en upptagning för automatiserad behandling och en uppgift i denna upptagning är sekretessreglerad, blir sekretessbestämmelsen tillämplig även hos den mottagande myndigheten. Den bestämmelsen omfattar dock enbart de fall då tillgång till uppgiften ges genom direktåtkomst.¹⁵ Som anförts ovan är grundtanken med Sjöbasis att delning av sjöinformation ska ske genom direktåtkomst men att så inte alltid är fallet. Därtill så innebär den aktuella bestämmelsens utformning inte någon utökning av sekretessen enligt 29 kap. 13 a § OSL till att omfatta fall där uppgiften tagits ut ur Sjöbasis för att användas i den mottagande myndighetens verksamhet. Den bestämmelsen är ju enligt sin ordalydelse begränsad till att omfatta uppgifter som alltså finns i registret.

Enligt Kustbevakningens bedömning finns det ett behov av att i 18 kap. och 29 kap. OSL införa särskilda bestämmelser om överföring av sekretess eftersom det i vissa fall saknas sekretessbestämmelser som omfattar de mottagande myndigheternas verksamhet. Det finns därmed en risk att vissa typer av uppgifter som omfattas av sekretess i den inrapporterade myndighetens verksamhet inte kommer att ha något sekretesskydd när de, efter att ha hanterats inom ramen för Sjöbasis, tas ut ur systemet och används av en annan mottagande myndighet.

Exempel på denna problematik finns beträffande fiskefartygs position, kurs och fart samt tidsangivelser som inrapporteras till Sjöbasis från Havs- och vattenmyndigheten.

¹⁴ Prop. 2008/09:152 s 37.

¹⁵ Prop. 2007/08:160 s 164.

Denna typ av uppgifter kan användas för att utläsa både var och när, och i viss mån även hur, ett visst fartyg bedriver fiske. Denna typ av uppgifter kan därför omfattas av sekretess enligt 30 kap. 23 § OSL och 9 § offentlighets- och sekretessförordning (2009:641) då det är fråga om utredning, planering, tillståndsgivning, tillsyn inom fiskeområdet hos Havs- och vattenmyndigheten. När dessa uppgifter lämnas ut till andra myndigheter genom Sjöbasis är den aktuella sekretessbestämmelsen, eller någon annan primär sekretessbestämmelse, inte tillämplig i den mottagande myndighetens verksamhet. Om uppgiften tas ut från Sjöbasis och används i den mottagande myndighetens verksamhet så riskerar således uppgiften att bli offentlig trots att uppgiften alltså kan vara sådan att det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs.

Motsvarande problematik gäller även beträffande uppgifter om enskildas personliga förhållanden. Det kan exempelvis förekomma uppgifter om enskildas personliga förhållanden i de förhandsanmälningar från sjöfarten som Kustbevakningen mottar via Maritime Single Window. Sekretess för sådana uppgifter kan gälla 37 kap. 1 och 6 §§ OSL. Sådana uppgifter kan dock förlora sitt sekretesskydd när de tas ut ur Sjöbasis för att användas i annan myndighets verksamhet om den primära sekretessbestämmelsen inte är tillämplig på den mottagande myndighetens verksamhet.

Den slutsats som kan dras av resonemanget ovan är att de sekretessbestämmelser som gäller primärt hos de inrapporterande myndigheterna inte alltid kan tillämpas på de skyddsvärda uppgifter som de mottagande myndigheterna tar ut ur Sjöbasis och sedan använder vidare i sin respektive verksamhet. Information som är känslig och sekretessbelagd hos en myndighet, kan alltså komma att bli offentlig hos andra myndigheter om den görs tillgänglig där genom uttag från Sjöbasis.

Mot den bakgrunden anser Kustbevakningen att det finns skäl att genom reglering i OSL säkerställa att de uppgifter som behandlas i Sjöbasis och som omfattas av sekretess vid förande och uttag ur registret behåller sitt sekretesskydd även när de tas ut ur registret för att användas i den mottagande myndighetens verksamhet.

En lämplig lösning på denna problematik är enligt Kustbevakningens uppfattning att i anslutning till de aktuella bestämmelserna i 18 kap. och 29 kap. OSL införa särskilda bestämmelser som reglerar överföring av sekretessen enligt dessa bestämmelser.

Sekretessbestämmelsen i 29 kap. 13 a § OSL, och även den föreslagna bestämmelsen 18 kap. 18 b § OSL, är utformad på ett sådant sätt att sekretessen gäller i verksamhet som avser förande av eller uttag ur Kustbevakningens register för samordning av civila behov av sjöövervakning och förmedling av civil sjöinformation. Att då enbart föreskriva att sekretessbestämmelsen är tillämplig även hos en mottagande myndighet framstår därför inte som en lämplig lösning eftersom sekretessen behöver kvarstå även efter att uppgiften tagits ut ur registret för att användas i den mottagande myndighetens verksamhet. Kustbevakningens förslag är istället att bestämmelse om överföring av sekretess utformas på så sätt att den uttryckligen stadgar att när en myndighet får en uppgift som är sekretessreglerad enligt 18

kap. 18 b § OSL eller 29 kap. 13 a § OSL för att användas i den mottagande myndighetens verksamhet så blir den aktuella sekretessbestämmelsen tillämplig på uppgiften hos den mottagande myndigheten *även efter att uppgiften tagits ut ur registret*.

Kustbevakningen ser även att det beträffande de föreslagna sekretessbestämmelserna i 18 kap. 18 c § OSL och 29 kap. 13 c § OSL avseende det tillkommande uppdraget att samla in, bearbeta och analysera sjörelaterad information i syfte att skapa sjölägesbilder och analyser finns ett motsvarande behov av bestämmelser om överföring av sekretess. Dessa bestämmelser kan utformas på det sätt som gäller för andra bestämmelser om överföring av sekretess, se exempelvis bestämmelsen i 24 kap. 4 a § OSL.

Om behovet av sekretessbrytande bestämmelser

Eftersom det i denna hemställan föreslås relativt omfattande sekretessbestämmelser och då det finns ett starkt behov av att kunna dela information mellan myndigheter inom Sjöövervakningsrådet och till andra berörda myndigheter måste behovet av sekretessbrytande bestämmelser övervägas noga. Kustbevakningens bedömning är därvid att det inte finns något behov av att införa några särskilda sekretessbrytande bestämmelser.

Det följer nämligen av 10 kap. 2 § OSL att sekretess inte hindrar att en uppgift lämnas till en enskild eller till en annan myndighet, om det är nödvändigt för att den utlämnande myndigheten ska kunna fullgöra sin verksamhet. Bestämmelsen ska visserligen tillämpas restriktivt. Avsikten är således inte att man av rena effektivitetsskäl ska kunna bryta sekretessen.¹⁶

Av 15 § i instruktionen för Kustbevakningen framgår dock att myndigheten ska samordna civila behov av sjöövervakning och *förmedla* civil sjöinformation till berörda myndigheter. För att Kustbevakningen ska kunna fullgöra sitt sjöövervakningsuppdrag krävs således att myndigheten förmedlar civil sjöinformation, även om uppgifterna i och för sig omfattas av sekretess. Genom den de föreslagna bestämmelserna i 2 a § och 15 a § i Kustbevakningens instruktion följer vidare att myndigheten, inom ramen för sitt uppdrag att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet, ska samverka med Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket och Skatteverket samt att myndigheten ska förmedla framtagna sjölägesbilder och analyser till berörda myndigheter.

Av de aktuella bestämmelserna framgår således att Kustbevakningen ska kunna förmedla civil sjöinformation samt sjölägesbilder och analyser. Förmedlingen av dessa är således ett förordningsreglerat krav på myndigheten. För att Kustbevakningen ska kunna fullgöra sin verksamhet i dessa delar måste myndigheten i förekommande fall dela information till andra myndigheter även om uppgifterna i och för sig omfattas av sekretess. Mot den bakgrunden bör bestämmelsen i 10 kap. 2 § OSL möjliggöra den informationsdelning som krävs inom ramen för sjöövervakningsuppdraget, uppdraget att skapa sjölägesbilder och analyser samt inom

¹⁶ Jfr prop. 1979/80:2 del A s. 465.

Sjöövervakningsrådet. Det framstår därför inte som att det föreligger något behov av att införa några kompletterande sekretessbrytande bestämmelser i dessa avseenden.

Även den sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap. 24 § OSL bör kunna aktualiseras beträffande delning av uppgifter som angår misstanke om ett begånget brott. Under alla omständigheter bör den s.k. generalklausulen i 10 kap. 27 § OSL kunna tillämpas i stor utsträckning inom de aktuella verksamheterna.¹⁷

Kustbevakningen noterar också det delbetänkande som lämnats av Utredningen om förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan myndigheter, SOU 2024:63. Det förslag till ändring av OSL som lämnas i det aktuella delbetänkandet bör också, i vart fall i viss utsträckning, tillgodose det behov av informationsdelning mellan myndigheter som Kustbevakningen anser föreligga.

Rätten att meddela och offentliggöra uppgifter

Med rätten att meddela och offentliggöra uppgifter avses de rättigheter som följer av 1 kap. 1 § TF samt 1 kap. 1 och 2 §§ YGL. Enligt 1 kap. 1 § andra stycket TF står det var och en fritt att, med iakttagande av bestämmelserna i TF, i tryckt skrift uttrycka tankar och åsikter, offentliggöra allmänna handlingar samt i övrigt lämna uppgifter i vilket ämne som helst. På motsvarande sätt har var och en enligt 1 kap. 1 § första stycket YGL rätt att i radio eller TV eller annat medium som omfattas av lagen offentligen uttrycka tankar, åsikter och känslor, och i övrigt lämna uppgifter i vilket ämne som helst. Enligt 1 kap. 7 § första stycket TF och 1 kap. 10 § första stycket YGL står det vidare envar fritt att lämna uppgifter i vilket ämne som helst till de personkategorier och organ som anges i de sistnämnda bestämmelserna för publicering i de medier som de båda grundlagarna omfattar (den s.k. meddelarfriheten).

Rätten att meddela och offentliggöra uppgifter är således ett vidare begrepp än meddelarfrihet och innefattar, förutom rätten att lämna uppgifter till någon annan för publicering eller på något annat sätt medverka till någon annans publicering, också rätten att själv, som ansvarig enligt grundlagarnas bestämmelser om ensamansvar, offentliggöra uppgifter.

Den rätt att meddela och offentliggöra uppgifter som följer av TF och YGL har som huvudregel företräde framför tystnadsplikten. I ett antal fall har dock tystnadsplikten företräde framför rätten att meddela och offentliggöra uppgifter. I dessa fall är alltså rätten att meddela och offentliggöra uppgifter helt inskränkt. Varje gång en ny sekretessbestämmelse införs måste lagstiftaren överväga om den tystnadsplikt som följer av den föreslagna sekretessbestämmelsen bör ha företräde framför rätten att meddela och offentliggöra uppgifter.

Utgångspunkten är att stor återhållsamhet måste iaktas vid prövningen av om undantag från rätten att meddela och offentliggöra uppgifter bör göras i ett särskilt fall. Den enskilda sekretessbestämmelsens konstruktion kan ge viss vägledning. När det är fråga om

¹⁷ Jfr prop. 1979/80:2 Del A s. 327.

sekretessbestämmelser med ett omvänt skaderekvisit kan det i viss mån finnas större anledning att överväga undantag från rätten att meddela och offentliggöra uppgifter än i andra fall. Det bör också beaktas om uppgiften har lämnats av en enskild i en förtroendesituation eller om uppgiften hänför sig till myndighetsutövning. I det förra fallet bör rätten att meddela och offentliggöra uppgifter många gånger inskränkas, medan denna rätt normalt sett bör ha företräde när det är fråga om uppgifter som hänför sig till myndighetsutövning.¹⁸

De föreslagna sekretessbestämmelserna i 18 kap. OSL är försedda med omvända skaderekvisit, dvs. det gäller en presumtion för sekretess. Detta talar i viss mån för att den tystnadsplikt som följer av bestämmelsen bör ha företräde framför rätten att meddela och offentliggöra uppgifter. Den tystnadsplikt som följer av närliggande bestämmelser i 18 kap. OSL är dock inte sådan att den, med vissa undantag, har företräde framför rätten att meddela och offentliggöra uppgifter, se exempelvis 18 kap. 1 och 2 §§ samt 18 kap. 19 § OSL. Inte heller i övrigt framstår uppgifternas art som sådan att en inskränkning i meddelarfriheten är motiverad. Någon sådan begränsning föreslås därför inte.

Vad gäller de föreslagna sekretessbestämmelserna i 29 kap. OSL så är de försedda med raka skaderekvisit, dvs. det gäller en presumtion för att uppgifterna är offentliga. Sekretessen omfattar vidare uppgifter som förekommer vid Kustbevakningens fullgörande av sjöövervakningsuppdraget samt uppdraget att skapa sjölägesbilder och analyser, dvs. verksamhet som har anknytning till myndighetsutövning. Dessa två omständigheter talar för att den tystnadsplikt som följer av bestämmelsen inte bör ha företräde framför rätten att meddela och offentliggöra uppgifter. Någon sådan begränsning föreslås därför inte heller i denna del.

¹⁸ Prop. 1979/80:2 Del A s. 111-112.

Personuppgiftsbehandling

Rättslig reglering

Kustbevakningens personuppgiftsbehandling i den operativa verksamheten regleras främst genom kustbevakningsdatalagen och lagen om Kustbevakningens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område.

Av 2 § kustbevakningsdatalagen framgår att lagen gäller vid behandling av personuppgifter i Kustbevakningens operativa verksamhet som rör sjöövervakning, räddningstjänst, samordning av civila behov av sjöövervakning och förmedling av civil sjöinformation och internationellt samarbete. Lagen gäller inte vid behandling av personuppgifter som omfattas av lagen om Kustbevakningens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område.

I 7 § kustbevakningsdatalagen anges vidare att personuppgifter får behandlas om det är nödvändigt för att bedriva sjöövervakning för att övervaka den allmänna ordningen och säkerheten till sjöss, bedriva den kontroll och tillsyn som Kustbevakningen är skyldig att utföra, bedriva räddningstjänst, samordna civila behov av sjöövervakning och förmedla civil sjöinformation till berörda myndigheter, utreda och besluta i ärenden om vattenföroreningsavgift och ta emot sådana avgifter, eller fullgöra skyldigheter inom ramen för internationellt samarbete med sjöövervakning och räddningstjänst.

Enligt 9 § kustbevakningsdatalagen får personuppgifter som behandlas enligt 7 § även behandlas om det är nödvändigt för att tillhandahålla information som behövs i Kustbevakningens verksamhet som syftar till att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, utreda eller lagföra brott eller upprätthålla allmän ordning och säkerhet. Personuppgifter som behandlas enligt 7 § får även behandlas om det är nödvändigt för att tillhandahålla information som behövs i någon annan myndighets verksamhet om Kustbevakningen enligt lag eller förordning är skyldig att bistå myndigheten med en viss uppgift eller om informationen tillhandahålls inom ramen för myndighetsöverskridande samverkan.

Lagen om Kustbevakningens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område gäller utöver brottsdatalagen (2018:1177) när Kustbevakningen i egenskap av behörig myndighet behandlar personuppgifter i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, utreda eller lagföra brott eller i syfte att upprätthålla allmän ordning och säkerhet. Enligt 2 kap. 1 § samma lag får Kustbevakningen behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att myndigheten ska kunna förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, utreda eller lagföra brott, upprätthålla allmän ordning och säkerhet eller fullgöra förpliktelser som följer av internationella åtaganden.

Det behövs ändringar i kustbevakningsdatalagen för att kunna behandla personuppgifter vid arbetet med sjölägesbilder och analyser

Som redogjorts för tidigare i denna hemställan föreslår Kustbevakningen att det i myndighetens instruktion ska införas en bestämmelse som utökar myndighetens uppdrag på så sätt att myndigheten ska ges som uppgift att samla in, bearbeta och analysera sjörelaterad information i syfte att skapa sjölägesbilder och analyser samt förmedla dessa till berörda myndigheter. Det kan förväntas att analyserna och underlaget för dessa kommer att innehålla personuppgifter eller uppgifter om juridiska personer, som i vissa avseende ska behandlas som personuppgifter.

Mot den bakgrunden, och då Kustbevakningen gjort bedömningen att framtagandet av sjölägesbilder och analyser på det sätt vi nu föreslår inte ingår i nuvarande uppdrag enligt myndighetens instruktion, finns det ett behov av att införa ändringar i dataskyddsregelverket i syfte att möjliggöra behandling av personuppgifter vid fullgörandet av det tillkommande uppdraget.

För att kunna möjliggöra hantering av personuppgifter i Kustbevakningens tillkommande uppdrag krävs ett tillägg i 2 § kustbevakningsdatalagen där det uttryckligen framgår att den aktuella lagen även gäller vid behandling av personuppgifter i Kustbevakningens operativa verksamhet som rör detta uppdrag. Det behöver vidare införas ett tillägg i 7 § kustbevakningsdatalagen där det framgår att personuppgifter får behandlas om det är nödvändigt för att samla in, bearbeta och analysera sjörelaterad information i syfte att skapa sjölägesbilder och analyser av dessa för eget och andra berörda myndigheters behov samt förmedla dessa till berörda myndigheter.

Föreligger det ett behov av författningsändringar för att samla in, bearbeta och förmedla personuppgifter i Sjöbasis i brottsbekämpande syften?

Som anförts ovan är Sjöbasis ett system som utvecklats i syfte att Kustbevakningen ska kunna fullgöra sitt uppdrag att samordna civila behov av sjöövervakning och förmedla civil sjöinformation till berörda myndigheter. Vid användning av Sjöbasis i myndighetens operativa verksamhet har det dock framkommit att systemet även skulle kunna utgöra ett användbart verktyg för att bearbeta, analysera och dela uppgifter om brottslig verksamhet, både inom och utom den direkta brottsbekämpningen. Uppgifter som initialt insamlats i syfte att fullgöra Kustbevakningens sjöövervakningsuppdrag kan således även användas för att kartlägga och analysera brottslig verksamhet, bland annat genom tillämpning av olika lagerfunktioner.

Mot bakgrund av att Kustbevakningens utvidgade underrättelseuppdrag kommer att omfatta brottstyper där andra brottsbekämpande myndigheter än Kustbevakningen har i uppdrag att ingripa, utreda och beivra brott kommer behovet av att effektivt kunna förmedla underrättelseuppgifter om sjörelaterad brottslighet till andra brottsbekämpande myndigheter att öka. Sjöbasis skulle därvid kunna fungera som ett användbart verktyg i Kustbevakningens

insamling och bearbetning av underrättelseinformation samt som en plattform för att dela underrättelseinformationen till andra brottsbekämpande myndigheter.

För att Sjöbasis ska kunna användas på det sättet måste det säkerställas att det finns rättsligt stöd i dataskyddsregelverket för Kustbevakningen att i systemet samla in, bearbeta och förmedla personuppgifter i brottsbekämpande syfte.

När Kustbevakningen samlar in personuppgifter för att behandla dessa i brottsbekämpande syfte regleras behandlingen av brottsdatalagen och lagen om Kustbevakningens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område. Enligt 2 kap. 1 § i den sistnämnda lagen får Kustbevakningen behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att myndigheten bl.a. ska kunna utföra sin uppgift att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet. Den aktuella bestämmelsen ger således Kustbevakningen rättsligt stöd för att samla in och behandla personuppgifter när det krävs för Kustbevakningens brottsbekämpande verksamhet.

Eftersom Sjöbasis utvecklats för att möjliggöra för Kustbevakningen att fullgöra sitt sjöövervakningsuppdrag är dock de personuppgifter som i dagsläget förekommer i systemet initialt insamlade i ett annat syfte än för att behandlas i Kustbevakningens brottsbekämpande verksamhet. Behandling av personuppgifter som insamlats för att samordna civila behov av sjöövervakning och förmedla civil sjöinformation till berörda myndigheter har således inte stöd i lagen om Kustbevakningens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område utan i kustbevakningsdatalagen.

Kustbevakningen får dock enligt kustbevakningsdatalagen hantera personuppgifter i brottsbekämpande syfte även när uppgifterna initialt insamlats för ett annat ändamål. Detta följer av 9 § i kustbevakningsdatalagen där det föreskrivs att uppgifter som behandlas enligt 7 § i lagen, exempelvis i syfte att samordna civila behov av sjöövervakning och förmedla civil sjöinformation till berörda myndigheter, även får behandlas om det är nödvändigt för att tillhandahålla information som behövs i Kustbevakningens verksamhet som syftar till att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, utreda eller lagföra brott eller upprätthålla allmän ordning och säkerhet. Den behandling som därefter sker av personuppgifterna regleras av brottsdatalagen och lagen om Kustbevakningens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område.

Kravet enligt 9 § på att informationen ska tillhandahållas kan tolkas som att personuppgifterna måste tas ut ur Sjöbasis för att behandlas på annat sätt i Kustbevakningens brottsbekämpande verksamhet för att personuppgifterna ska anses *tillhandahållas inom en annan verksamhet* i Kustbevakningen. Följden av en sådan tolkning innebär att de gällande bestämmelserna i kustbevakningsdatalagen inte ger något rättsligt stöd för att i Sjöbasis behandla personuppgifter i brottsbekämpande syfte om uppgifterna initialt insamlats inom ramen för sjöövervakningsuppdraget.¹⁹

¹⁹ Jfr prop. 2011/12:45 s. 221.

Vad som utgör ett tillhandahållande enligt kustbevakningsdatalagen har inte definierats, varken i lagtext eller förarbeten. I förarbetena ges som exempel på tillhandahållande att den information som har samlats in under räddningstjänst om vilka personer som fanns ombord på ett fartyg kan delas till Kustbevakningens brottsbekämpande verksamhet för att klarlägga vilka personer som behöver förhöras vid utredningen av en fartygskollision.²⁰

Något krav på att personuppgifterna ska föras över till något annat system än det i vilket uppgifterna insamlades framgår således inte direkt av förarbetena. Det är dock svårt att förena behandlingen av personuppgifter i samma system med kravet på tillhandahållande.

Kustbevakningens uppfattning är att det bör kräva någon aktiv åtgärd för att kravet på tillhandahållande ska vara uppfyllt. Myndighetens slutsats blir därför att det enligt gällande rätt föreligger hinder mot att bearbeta personuppgifter för sekundära ändamål i samma system där uppgifterna insamlats för det primära ändamålet.

Ett alternativ för att möjliggöra hantering av personuppgifter i brottsbekämpande syfte i Sjöbasis skulle kunna vara att genom lagändring ta bort kravet på tillhandahållande eller i vart fall genom motivuttalanden klargöra vad som utgör ett tillhandahållande enligt den aktuella bestämmelsen. En sådan lösning skulle möjliggöra att hantering av personuppgifter i brottsbekämpande syfte i Sjöbasis även när uppgifterna initialt insamlats inom ramen för sjöövervakningsuppdraget.

Personuppgifter som redan initialt insamlats i brottsbekämpande syfte ställer dock inte något krav på tillhandahållande eftersom det primära ändamålet för behandlingen av personuppgifterna då är det brottsbekämpande syftet. Av 2 kap. 1 § lagen om Kustbevakningens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område följer att Kustbevakningen får behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att myndigheten ska kunna förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, utreda eller lagföra brott, upprätthålla allmän ordning och säkerhet eller fullgöra förpliktelser som följer av internationella åtaganden.

Det kan i och för sig argumenteras för att behandling av personuppgifter i Sjöbasis i brottsbekämpande syfte inryms inom de befintliga rättsliga grunder som redan nu anges i 2 kap. 1 §. Kustbevakningen har dock efter övervägande ändå valt att lämna förslag till tillägg i lagen om Kustbevakningens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område. Detta för att tydliggöra att Kustbevakningen får behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att myndigheten i brottsbekämpande syfte ska kunna samordna civila behov av sjöövervakning och förmedla civil sjöinformation till berörda myndigheter eller insamla, bearbeta och analysera sjörelaterad information i syfte att skapa sjölägesbilder och analyser samt förmedling av dessa till berörda myndigheter.

Ytterligare en viktig aspekt vad avser personuppgiftsbehandlingen är att Sjöbasis bygger på att informationen i systemet ska förmedlas till andra myndigheter, i huvudsak genom direktåtkomst. För att hantering av personuppgifter i brottsbekämpande syfte ska kunna ske i

²⁰ Prop. 2011/12:45 s. 221.

Sjöbasis krävs därför att det även finns rättsligt stöd för att förmedla personuppgifter i systemet till andra myndigheter.

Förutsättningarna för att behandla personuppgifter för nya ändamål framgår därvid av 2 kap. 4 § första stycket brottsdatalagen. Innan personuppgifter får behandlas för ett nytt ändamål ska det säkerställas att det finns en rättslig grund enligt 2 kap. 1 § i brottsdatalagen för den nya behandlingen och att det är nödvändigt och proportionerligt att personuppgifterna behandlas för det nya ändamålet. I den utsträckning skyldighet att lämna uppgifter följer av lag eller förordning ska någon prövning enligt första stycket inte göras.

Om det är fråga om behandling av personuppgifter för nya ändamål saknar det betydelse om det är den personuppgiftsansvarige som ursprungligen samlat in personuppgifterna som utför behandlingen för det nya ändamålet eller om det är en annan personuppgiftsansvarig, så länge de båda är behöriga myndigheter och behandlingen ligger inom ramlagens tillämpningsområde.²¹

Mot bakgrund av att det i denna hemställan föreslås att Kustbevakningen, inom ramen för sitt uppdrag att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet, ska samverka med andra brottsbekämpande myndigheter får det anses nödvändigt och proportionerligt att personuppgifterna får förmedlas genom Sjöbasis för att myndigheterna ska kunna fullgöra sina brottsbekämpande uppdrag.²²

Vad gäller frågan om direktåtkomst framgår det av 3 kap. 6 § lagen om Kustbevakningens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område att Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket och Skatteverket får, för ett syfte som anges i 1 kap. 2 § brottsdatalagen, medges direktåtkomst till personuppgifter som enligt regelverket får göras gemensamt tillgängliga.

Sammanfattningsvis är det därför Kustbevakningens bedömning att det inte krävs några ytterligare ändringar i dataskyddsregelverket för att möjliggöra för myndigheten att genom direktåtkomst via Sjöbasis förmedla personuppgifter i brottsbekämpande syfte till andra brottsbekämpande myndigheter.

Det bör dock påpekas att det genom tekniska åtgärder i Sjöbasis krävs att tillgången till de personuppgifter som förmedlas i brottsbekämpande syfte begränsas så att enbart brottsbekämpande myndigheter som behöver uppgifterna för sin respektive brottsbekämpande verksamhet får tillgång till uppgifterna. Systemet behöver också utformas så att de personuppgifter som andra brottsbekämpande myndigheter ges tillgång till är sådana att de får göras gemensamt tillgänglig enligt 3 kap. 2 § lagen om Kustbevakningens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område.

²¹ Prop. 2017/18:232 s 126.

²² Jfr prop. 2017/18:232 s 443.

Konsekvensanalys

Vad är problemet och anledningen till regleringen? Vilka möjliga lösningar finns?

Kustbevakningen har löpande i hemställen angett de behov och den problematik som ligger till grund för varje föreslagna författningsändring. Kustbevakningen har därvid identifierat behov av ett antal författningsändringar som krävs för att möjliggöra framtagande och förmedling av en mer komplett sjölägesbild samt analyser av densamma.

Kustbevakningen har i också anslutning till respektive föreslagna ändring redogjort för de alternativa tillvägagångssätt som identifierats för att bemöta den aktuella problematiken och utvärderat dessa.

Vad blir effekterna om någon lösning på problemet/någon reglering inte kommer till stånd?

En effektiv förmedling av civil sjöinformation och välutvecklade sjölägesbilder samt analyser av dessa är en central del i Sveriges totalförsvaret. De föreslagna författningsändringarna bedöms ge Kustbevakningen utökade möjligheter att på ett effektivt och ändamålsenligt sätt bidra med sin kompetens och förmågor för att stärka totalförsvarets förmåga. Det är därför av ett stort samhällsintresse att Kustbevakningen kan bidra till totalförsvaret genom att ges möjlighet att utveckla sitt arbetssätt avseende framtagandet och förmedlingen av mer kompletta sjölägesbilder och analyser.

Om Kustbevakningen inte ges möjlighet att utveckla sitt arbete med att sammanställa, analysera och förmedla sjörelaterad information och arbeta med underrättelser avseende fler brottstyper kan det i förlängningen innebära att Sveriges förmåga att upptäcka och analysera avvikelser i sjölägesbilderna inte utvecklas på det sätt omvärldsläget kräver. Det kan innebära att exempelvis miljöhot, hot mot kritisk undervattensinfrastruktur och systemhotande brottslighet med maritim koppling inte upptäcks på grund av att berörda myndigheter saknar tillgång till relevant sammanställd sjörelaterad information. Det leder till att Sveriges förmåga att agera mot sådana hot försvagas.

För det fall Kustbevakningen inte ges något tillkommande uppdrag avseende sjölägesbilder och analyser kommer myndighetens arbete i stort att begränsas till att som idag sammanställa och förmedla historisk och aktuell sjöinformation genom Sjöbasis. Som framgått ovan skulle det innebära att Kustbevakningen saknar rättsliga förutsättningar för att utveckla arbetet med att ta fram så kompletta och relevanta sjölägesbilder som möjligt samt bedriva det analysarbete som bedöms nödvändigt.

Vidare finns det ett behov av att förtydliga Sjöövervakningsrådets roll där det klargörs att rådet ska arbeta på flera olika nivåer samt att rådet ska bistå Kustbevakningen i arbetet med sjölägesbilder och analyser. Om ett sådant förtydligande inte kommer till stånd kommer det att försvåra Kustbevakningens arbete med sjölägesbilderna och analyserna eftersom samverkan med andra myndigheter är en central del i arbetet med att identifiera behov av

POSTADRESS

Kustbevakningen
Box 536
371 23 KARLSKRONA

TELEFON

0776-70 70 00 (växel)

TELEFAX

0455-105 21

E-POST OCH INTERNET

registrator@kustbevakningen.se
www.kustbevakningen.se

sjölägesbilder och för att kartlägga vilken sjörelaterad information som kan utgöra underlag för analyserna av sjöläget.

De föreslagna ändringarna i OSL är följdändringar som är nödvändiga för att säkerställa att arbetet med informationsförmedling via Sjöbasis, analysverksamheten och den önskade samverkan inom ramen för Sjöövervakningsrådet omgärdas av ett tillräckligt sekretesskydd. Om de föreslagna ändringarna i OSL inte införs kommer ovan nämnd verksamhet att försvåras då det måste tas i beaktande att uppgifter som förekommer i verksamheten kan komma att bli offentliga. Vidare är de föreslagna ändringarna i dataskyddsregelverket nödvändiga för att Kustbevakningen på ett lagenligt och effektivt sätt ska kunna hantera personuppgifter inom ramen för sjöövervakningsuppdraget och analysverksamheten.

Samhällsekonomisk analys

Genom denna hemställan föreslås Kustbevakningen ges ett uttryckligt uppdrag att samla in, bearbeta och analysera sjörelaterad information i syfte att skapa sjölägesbilder och analyser av dessa för eget och andra berörda myndigheters behov samt förmedla dessa till berörda myndigheter. Det föreslås dessutom en utvidgning av myndighetens underrättelseuppdrag. För att kunna fullgöra dessa uppdrag kommer det att krävas att Kustbevakningen tillförs ytterligare resurser i form av personal, metodstöd och IT-system.

Det går i nuläget inte att ge någon närmre uppskattning av hur stora resurser som kommer att behöva tillföras Kustbevakningen eftersom den exakta omfattningen av den nya analysverksamheten och det utökade underrättelseuppdraget ännu inte är klarlagd. Det kan dock antagas att det kommer att behövas tas fram IT-system som kan användas för att presentera och dela framtagna sjölägesbilderna och analyserna på ett effektivt sätt. Vidare krävs systemutveckling för att Sjöbasis ska kunna användas i brottsbekämpande syfte. Det tillkommande uppdraget att skapa sjölägesbilder och kunna analysera dessa ställer också högre krav på myndighetens analysförmåga, vilket innebär att det kommer att behöva rekryteras ytterligare personal med underrättelse- och analyskompetens.

Utvecklandet av en mer komplett och relevant sjölägesbild bedöms också få återverkningar på den operativa verksamheten. De slutsatser som dras utifrån de framtagna sjölägesbilderna och analyserna behöver nämligen också omsättas i den operativa verksamheten. Eftersom de föreslagna författningsändringarna förväntas bidra till en ökad förmåga att upptäcka och analysera miljöhot och brott i den maritima miljön kan det också förväntas ställa ökade krav på Kustbevakningens förmåga att självständigt eller tillsammans med andra agera på dessa upptäckter. En ökad kunskap om vad som sker i den maritima miljön bedöms dock även innebära stora effektivitetsvinster. Genom denna ökade kunskap kan nämligen Kustbevakningen, genom sitt ledningssystem, på ett mer effektivt sätt inrikta sin operativa kapacitet mot att agera på de platser och mot de aktörer där våra resurser och kompetens gör störst nytta.

Kustbevakningen föreslås vidare ansvara för ett utvecklat arbetssätt inom Sjöövervakningsrådet med ökad samverkan med berörda myndigheter. Detta bedöms kräva tillförande av resurser, främst personal, till Kustbevakningen. Ett kansli behöver därvid

upprättas inom myndigheten för att samordna arbetet kring Sjöövervakningsrådet. Kustbevakningens bedömning är vidare att det utvecklade arbetssättet och den ökade samverkan inom Sjöövervakningsrådet också kommer ställa ökade krav på de andra myndigheter som ingår i rådet. Att Sjöövervakningsrådet nu ska kunna verka även på operativ och taktisk nivå innebär att andra personalkategorier än tidigare förväntas delta i den myndighetsgemensamma samverkan. Det kan därför antas att även övriga myndigheter som ingår i rådet kan behöva tillföras resurser för att fullt ut kunna delta i rådets verksamhet. Förslagen i den delen kan dock även förväntas få synergieffekter på det sättet att den ökade samverkan i Sjöövervakningsrådet kommer att leda till ett bättre informationsutbyte mellan de ingående myndigheterna och en ökad kunskap om ansvarsfördelningen mellan respektive myndighet.

Sammantaget gör Kustbevakningen bedömningen att de förslag som läggs fram i denna hemställan kommer att rendera i kostnadsökningar för myndigheten som inte understiger 20 miljoner kronor årligen. I detta belopp ingår bl.a. kostnader för personal, konsulter, IT-utveckling avseende Sjöbasis och andra system samt workshops och utbildningar. I syfte att utveckla myndighetens analysförmåga för att kunna inrikta och prioritera den operativa verksamheten utifrån sjölägesbilden samt utveckla samverkan inom Sjöövervakningsrådet har Kustbevakningen sökt och beviljats extern finansiering under en treårsperiod (2025-2027). Den externa finansieringen motsvarar ungefär hälften av den beräknade årliga kostnadsökningen. Under den treårsperiod för vilken extern finansiering beviljats kvarstår därmed årliga kostnader om i vart fall 10 miljoner kronor som är ofinansierade. Efter den aktuella treårsperioden behöver kostnadsökningarna finansieras i sin helhet.

Förslagen bedöms inte medföra några effekter för företag, sysselsättningen, jämställdheten eller möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen.

Konsekvensbedömning avseende den personliga integriteten

De ändringar som föreslås i denna hemställan kan förväntas öka den behandling av personuppgifter som sker i Kustbevakningen.

Som anförts ovan kan det förväntas att det inom ramen för Kustbevakningens tillkommande uppdrag att skapa sjölägesbilder och analyser av dessa kommer att behandlas personuppgifter. De sjölägesbilder och analyser som avses tas fram inom ramen för det tillkommande uppdraget kommer dock endast i begränsad omfattning att vara på sådan detaljerad nivå att personuppgifter kommer att förekomma. Det är främst i de analyser och den samverkan i Sjöövervakningsrådet som sker på taktisk nivå som det kommer att bli aktuellt att hantera personuppgifter. Stora delar av dessa personuppgifter kommer dock att ha sitt ursprung ur Sjöbasis eller andra system hos myndigheten, vilket innebär att det till stor del är fråga om personuppgifter som redan idag behandlas av Kustbevakningen. Något större behov av att behandla känsliga personuppgifter i sjölägesbilderna och analyserna bedöms inte föreligga. I viss mån kan det dock förekomma integritetskänsliga personuppgifter så som uppgifter om lagöverträdelser och annan information som berör enskildas privata sfär.

Kustbevakningen har tidigare i framställan redogjort för de ändringar beträffande kustbevakningsdatalagens tillämpningsområde och i lagen angivna ändamål som krävs för att behandling av personuppgifter i det tillkommande uppdraget enligt 15 a § i myndighetens instruktion ska vara rättsenlig. Personuppgiftsbehandlingen är enligt Kustbevakningens uppfattning nödvändig för att myndigheten ska kunna utföra sina uppgifter. Dessa uppgifter får anses vara av allmänt intresse.

Av relevans är vidare att Kustbevakningen i denna hemställan lämnat förslag till ändringar i OSL som syftar till att säkerställa att de skyddsvärda uppgifter om enskildas personliga förhållanden som förekommer i analysverksamheten omfattas av ett erforderligt sekretesskydd. Förslagen i denna del innebär vidare att uppgifterna är sekretesskyddade, inte bara i Kustbevakningens verksamhet, utan även när de skyddsvärda uppgifterna lämnas över till andra myndigheter. Det intrång i den personliga integriteten som behandlingen i uppdraget att skapa själägesbilder och analyser av dessa utgör bedöms därför sammantaget som begränsat, motiverat och proportionerligt.

Vad gäller den personuppgiftsbehandling som sker i Sjöbasis så kan det konstateras att mängden personuppgifter av integritetskänslig karaktär kan förväntas öka i och med att systemet avses användas i brottsbekämpande syften. Kustbevakningen behandlar dock redan idag den typen av uppgifter inom ramen för sin brottsbekämpande verksamhet. Att delar av Kustbevakningens brottsbekämpande verksamhet nu kommer att ske inom ramen för Sjöbasis bedöms därför medföra ett begränsat intrång i den personliga integriteten.

Som konstaterats ovan så finns det lagligt stöd för att dela personuppgifter till andra myndigheter genom direktåtkomst i Sjöbasis. Detta kan i och för sig innebära större risker för intrång i den personliga integriteten än om uppgifterna enbart hanteras för att användas i Kustbevakningens egna brottsbekämpande verksamhet. Dessa risker hanteras dock genom att med tekniska åtgärder i Sjöbasis begränsa tillgången till de personuppgifter som förmedlas i brottsbekämpande syfte, så att enbart de brottsbekämpande myndigheter som behöver uppgifterna för sin respektive brottsbekämpande verksamhet får tillgång till uppgifterna. Systemet ska också utformas så att de personuppgifter som andra brottsbekämpande myndigheter ges tillgång till är sådana att de får göras gemensamt tillgänglig enligt 3 kap. 2 § lagen om Kustbevakningens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område.

Till det kommer de förslag till ändringar i OSL som syftar till att säkerställa att de skyddsvärda uppgifter om enskildas personliga förhållanden som förekommer i Sjöbasis omfattas av ett erforderligt sekretesskydd. Förslagen även i denna del innebär att uppgifterna är sekretesskyddade inte bara i Kustbevakningens verksamhet utan även när de skyddsvärda uppgifterna lämnas över till andra myndigheter. Dessa ändringar bedöms ha positiva konsekvenser för den enskildes personliga integritet.

Sammantaget är det Kustbevakningens bedömning att förslagen i denna hemställan ger myndigheten möjlighet att utföra sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt samtidigt som de ger ett adekvat och tillräckligt skydd för den enskildes personliga integritet.

(45 av 52)

Överensstämmer regleringen med eller går den utöver de skyldigheter som följer av EU-rättslig reglering eller andra internationella regler Sverige ska följa?

Förslagen bedöms överensstämma med de skyldigheter som följer av EU-rättslig reglering eller andra internationella regler Sverige ska följa.

POSTADRESS

Kustbevakningen
Box 536
371 23 KARLSKRONA

TELEFON

0776-70 70 00 (växel)

TELEFAX

0455-105 21

E-POST OCH INTERNET

registrator@kustbevakningen.se
www.kustbevakningen.se

Författningskommentarer*Förslag till ändringar i förordning (2019:84) med instruktion för Kustbevakningen*

2 a §

Bestämmelsen, som är ny, fastslår att Kustbevakningen inom ramen för sitt uppdrag att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet ska samverka med övriga brottsbekämpande myndigheter. Bestämmelsen är kopplad till förslaget i 3 kap. 2 § kustbevakningslagen om att Kustbevakningens uppgift att självständigt förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet ska utvidgas till att omfatta alla brott som begås i den maritima miljön och som har samband med myndighetens uppdrag i övrigt. Kustbevakningen kommer således att bedriva underrättelseverksamhet avseende brottstyper där myndigheten inte har till uppgift att självständigt ingripa, utreda brott eller beivra brott. Mot den bakgrunden är samverkan med andra brottsbekämpande myndigheter central.

15 a §

Bestämmelsen är ny och ger Kustbevakningen ett uttryckligt uppdrag att samla in, bearbeta och analysera sjörelaterad information i syfte att skapa sjölägesbilder och analysera dessa.

Utvecklade sjölägesbilder och analyser av dessa sjölägesbilder är ett av Kustbevakningens mest strategiska underlag för att bygga och höja Sveriges totalförsvarsförmåga. Syftet med bestämmelsen är att ge Kustbevakningen större möjlighet än idag att ta fram relevanta sjölägesbilder, som inte bara är begränsade till att avse historisk och aktuell sjöinformation, samt att utarbeta framåtsyftande analyser av sjölägesbilderna där normalbilder och avvikelser, trender och tendenser kan studeras närmre.

Sjölägesbilderna och analyserna ska kunna användas för myndighetens egna behov men ska även kunna tas fram utifrån andra berörda myndigheters behov. Sjölägesbilderna och analyserna ska därefter kunna användas i den egna verksamheten eller förmedlas vidare till de berörda myndigheterna.

Sjölägesbilderna och analyserna, som bl.a. kommer att innehålla sammanställd sjörelaterad information och analyser med koppling till brottslighet som begås i den maritima miljön, ska kunna delges andra myndigheter för att användas i deras brottsbekämpande verksamhet. Sjölägesbilderna och analyserna ska också kunna användas vid bedömning av miljöhot, vara av betydelse för den civila sjöfarten och även kunna ingå i regeringens, riksdagens eller andra beslutsfattares underlag vid säkerhetspolitiska beslut.

Det är Kustbevakningen som inom ramen för sitt uppdrag och utifrån resurser och ett helhetsperspektiv slutligt avgör vilka prioriteringar som ska göras. I första hand är det Kustbevakningens behov av sjölägesbilder och analyser av sjöläget som ska tillgodoses. Avvägningarna och bedömningarna ska dock göras i samråd med andra berörda myndigheter, framför allt de som ingår i Sjöövervakningsrådet. Detta för att tillgodose flera myndigheters

POSTADRESS

Kustbevakningen
Box 536
371 23 KARLSKRONA

TELEFON

0776-70 70 00 (växel)

TELEFAX

0455-105 21

E-POST OCH INTERNET

registrator@kustbevakningen.se
www.kustbevakningen.se

behov av sjölägesbilder och analyser och säkerställa att dessa kan baseras på ett så utförligt underlag som möjligt.

22 §

Det föreslagna tillägget i bestämmelsens första stycke klargör att samrådsorganet ska bistå Kustbevakningen, inte bara vad avser sjöövervakningsuppdraget, utan även beträffande det tillkommande uppdraget att samla in, bearbeta och analysera sjörelaterad information.

Ändringarna i bestämmelsens andra stycke är avsedda att ge samrådsorganet en mer flexibel struktur där samverkan ska kunna ske på fler nivåer än idag och i olika sammansättningar beroende på vilka frågor samverkan ska avse. Kustbevakningens chef, eller den tjänsteman vid Kustbevakningen som myndighetens chef sätter i sitt ställe, ska därför kunna besluta om samrådsorganets sammansättning, antalet ledamöter och på vilka nivåer samråd ska ske.

26 §

Tillägget i bestämmelsens andra stycke syftar till att klargöra att Kustbevakningens chef får delegera sin beslutanderätt att utse ledamöter i samrådsorganet. Denna delegeringsmöjlighet bedöms främst komma att användas vid samverkan på operativ och taktisk nivå. Möjligheten att delegera beslutanderätten om vilka som ska vara ledamöter i samrådsorganet har inte, på det sätt som gäller enligt 22 §, begränsats till att enbart omfatta tjänstemän vid Kustbevakningen.

Förslag till ändring i kustbevakningslagen (2019:32)

3 kap. 2 §

Det föreslagna tillägget i bestämmelsens tredje stycke innebär en utvidgning av Kustbevakningens uppdrag att självständigt förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet.

Det är enligt Kustbevakningens uppfattning inte lämpligt att ange någon uttömmande lista på alla de brottstyper som omfattas av myndighetens underrättelseuppdrag. Det är nämligen svårt att på ett ändamålsenligt sätt avgränsa en sådan brottskatalog och behoven kan variera över tid. Förslaget innebär att myndighetens uppdrag i det avseendet kommer att omfatta inte bara de brott som uppräknas i bestämmelsens första och andra stycke, utan alla de brott som begås i den maritima miljön och som har samband med myndighetens uppdrag i övrigt.

Brottstyper som inryms inom det utvidgade området är exempelvis människosmuggling, brott mot lagen om vissa internationella sanktioner och båtstölder. Andra typer av brottslighet som i och för sig begås i sjötrafiken men som i övrigt inte har någon koppling till myndighetens uppdrag bör dock falla utanför myndighetens underrättelseuppdrag.

Utökningen i den nu aktuella delen innebär inte att Kustbevakningen ges några ytterligare befogenheter inom ramen för den direkta brottsbekämpningen utan innebär enbart en utökning av de brottstyper som omfattas av myndighetens uppdrag att självständigt förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet.

Förslag till ändringar i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

18 kap. 18 b §

Bestämmelsen, som är ny, reglerar sekretess för uppgifter som förekommer i verksamhet som avser förande av eller uttag ur Kustbevakningens register för samordning av civila behov av sjöövervakning och förmedling av civil sjöinformation (Sjöbasis) vars röjande skulle kunna motverka syftet med beslutade eller förutsedda åtgärder eller skada den framtida verksamheten.

Behovet av den nya sekretessbestämmelsen har sin grund i att det i Sjöbasis sammanställs en stor mängd sjöinformation till en sjölägesbild som är unik och omfattar en stor mängd information av betydelse för många myndigheters verksamhet. Om sammanställd sjöinformation om exempelvis fartygs identitet, egenskaper och position blir offentlig så kommer också Kustbevakningens förmåga att skapa sjölägesbilder och ytterst att bedriva sjöövervakning att röjas. Utöver att den sammantagna sjölägesbilden i Sjöbasis visar vilken förmåga Kustbevakningen har att skapa sjölägesbilder är denna bild en del i att skapa en lägesbild av betydelse för samhällets krisberedskap och ytterst totalförsvaret.

Röjandet av sådana uppgifter kan således skada Kustbevakningens och andra myndigheters framtida verksamhet både vad avser möjligheten att samla in och sammanställa sjöinformation men även att reagera på den information som sammanställts. Det finns således ett starkt behov av att skydda sådana uppgifter och det är denna typ av uppgifter som sekretessbestämmelsen är avsedd att skydda.

Bestämmelsen föreslås utformas i enlighet med hur den befintliga bestämmelsen i 29 kap. 13 a § OSL är utformad. Sekretess gäller således i verksamhet som avser förande av eller uttag ur Kustbevakningens register för samordning av civila behov av sjöövervakning och förmedling av civil sjöinformation (Sjöbasis). Det innebär att bestämmelsen är tillämplig hos alla de myndigheter som är direktanslutna till det register där uppgifterna behandlas av Kustbevakningen för nämnda ändamål. Mottagande myndigheter ska alltså tillämpa denna som en primär sekretessbestämmelse och inte som en sekundär sekretessbestämmelse. Sekretessbestämmelsen är däremot inte tillämplig när en myndighet tar ut en uppgift från Sjöbasis för att använda den i sin egen verksamhet.

Ett omvänt skaderekvisit föreslås, i enlighet med vad som exempelvis gäller enligt sekretessbestämmelsen i 18 kap. 1 § andra stycket p. 2 för brottsbekämpande arbete i icke-konkreta fall.

18 kap. 18 c §

Bestämmelsen är ny och reglerar överföring av den sekretess som gäller enligt 18 kap. 18 b § OSL. Som konstaterats ovan är 18 b § utformad på ett sådant sätt att bestämmelsen inte är tillämplig när en myndighet tar ut en uppgift från det aktuella registret för att använda den i sin egen verksamhet. Kustbevakningen anser att det finns ett starkt behov av att kunna skydda uppgifter som avser Kustbevakningens förmåga att sammanställa sjöinformation och skapa sjölägesbilder och analyser. Syftet med bestämmelsen är därför att säkerställa att sekretessen enligt 18 b § också gäller efter att den mottagande myndigheten tagit ut uppgiften ur Sjöbasis för att användas i den mottagande myndighetens verksamhet.

18 kap. 18 d §

Bestämmelsen, som är ny, reglerar sekretess hos Kustbevakningen för uppgifter som förekommer i verksamhet som avser insamling, bearbetning och analys av sjörelaterad information som syftar till att skapa sjölägesbilder och analyser. Sekretessen omfattar uppgifter vars röjande skulle motverka syftet med beslutade eller förutsedda åtgärder eller skada den framtida verksamheten.

Behovet av den nya sekretessbestämmelsen har sin grund i att det inom ramen för Kustbevakningens tillkommande uppdrag att skapa sjölägesbilder och analyser av dessa kommer att tas fram underlag, sammanställningar och analyser som innehåller uppgifter vars röjande skulle innebära att Kustbevakningens och andra myndigheters förmåga att skapa sjölägesbilder och analysera sjörelaterad information skulle bli offentlig. Särskilt i de analyser som tas fram inom den aktuella verksamheten kan det förekomma överväganden och slutsatser vars röjande skulle kunna skada förmågan att analysera sjörelaterad information och att reagera på slutsatserna i sådana analyser. Sådan information är särskilt skyddsvärd och måste därför ges ett adekvat sekretesskydd.

Sekretessen är begränsad i sin räckvidd i det avseendet att sekretessen enbart gäller hos Kustbevakningen.

I likhet med den föreslagna bestämmelsen i 18 kap. 18 b § OSL föreslås även här ett omvänt skaderekvisit.

18 kap. 18 e §

Bestämmelsen är ny och reglerar överföring av den sekretess som gäller enligt 18 kap. 18 d § OSL. Om en myndighet mottar en uppgift från Kustbevakningen som är sekretessreglerad enligt 18 d § så blir den sekretessbestämmelsen också tillämplig hos den nya myndigheten.

29 kap. 13 a §

Genom tillägg till bestämmelsens första stycke omfattar den föreslagna sekretessbestämmelsen även andra uppgifter om enskildas ekonomiska eller personliga förhållanden än enligt bestämmelsens nuvarande lydelse. Med hänsyn till de olika skyddsintressen regleras den tid som sekretessen längst gäller olika beroende på vilken typ av uppgift det gäller.

29 kap. 13 b §

Bestämmelsen är ny och reglerar överföring av den sekretess som gäller enligt 29 kap. 13 a § OSL. Bestämmelsen i 13 a § är utformad på ett sådant sätt att bestämmelsen inte är tillämplig när en myndighet tar ut en uppgift från det aktuella registret för att använda den i sin egen verksamhet. Det innebär att, i de fall då det inte finns någon primär sekretessbestämmelse som är tillämplig hos den mottagande myndigheten, så kan skyddsvärda uppgifter om enskildas drift- och affärsförhållanden och enskildas personliga förhållanden bli offentliga när uppgiften tas ut ur Sjöbasis för att användas i den mottagande myndighetens verksamhet. Syftet med bestämmelsen är därför att säkerställa att sekretess enligt 13 a § också gäller efter att den mottagande myndigheten tagit ut uppgiften ur Sjöbasis för att användas i den mottagande myndighetens verksamhet.

29 kap. 13 c §

Bestämmelsen, som är ny, reglerar sekretess för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden och uppgift om en enskilds personliga förhållanden. Sekretessen gäller hos Kustbevakningen i verksamhet som avser insamling, bearbetning och analys av sjörelaterad information som syftar till att skapa sjölägesbilder och analyser av dessa.

Sekretessen är begränsad i sin räckvidd i det avseendet att sekretessen gäller hos Kustbevakningen.

I likhet med vad som gäller enligt 29 kap. 13 a § OSL föreslås ett rakt skaderekvisit.

Med hänsyn till de olika skyddsintressen regleras den tid som sekretessen längst gäller olika beroende på vilken typ av uppgift det gäller.

29 kap. 13 d §

Bestämmelsen är ny och reglerar överföring av den sekretess som gäller enligt 29 kap. 13 c § OSL. Om en myndighet mottar en uppgift från Kustbevakningen som är sekretessreglerad enligt 13 c § så blir den sekretessbestämmelsen också tillämplig hos den nya myndigheten.

2 §

Det föreslås ett tillägg i bestämmelsens första stycke p. 4 där det anges att kustbevakningsdatalagen även gäller vid behandling av personuppgifter i Kustbevakningens operativa verksamhet som rör insamling, bearbetning och analys av sjörelaterad information i syfte att skapa sjölägesbilder och analyser av sjöläget för eget och andra berörda myndigheters behov samt förmedling av dessa till berörda myndigheter. Tillägget i bestämmelsen fastslår att Kustbevakningens behandling av personuppgifter inom ramen för det tillkommande uppdraget enligt 15 a § i förordningen (2019:84) med instruktion för Kustbevakningen omfattas av den aktuella lagen.

7 §

Det föreslås ett tillägg i bestämmelsens första stycke p. 4 där det anges att ett primärt ändamål för vilket Kustbevakningen får behandla personuppgifter är att samla in, bearbeta och analysera sjörelaterad information i syfte att skapa sjölägesbilder och analyser av dessa för eget och andra berörda myndigheters behov samt förmedla dessa till berörda myndigheter.

Förslag till ändringar i lagen (2018:1695) om Kustbevakningens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område

2 kap. 1 §

Det föreslås tillägg i bestämmelsens första stycke p. 5 och 6 där det anges att Kustbevakningen får behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att myndigheten i brottsbekämpande syfte ska kunna samordna civila behov av sjöövervakning och förmedla civil sjöinformation till berörda myndigheter eller samla in, bearbeta och analysera sjörelaterad information i syfte att skapa sjölägesbilder och analyser av dessa för eget och andra berörda myndigheters behov samt förmedling av dessa till berörda myndigheter

Bestämmelsen utgör ett förtydligande där det uttryckligen framgår att sådan behandling ingår i de rättsliga grunder (eller primära ändamål) för vilka Kustbevakningen får behandla personuppgifter.

Beslut om denna hemställan har fattats av generaldirektören Lena Lindgren Schelin. I ärendets handläggning har deltagit chefen för den operativa planeringsenheten Patrik Lindén, dataskyddsombudet Cecilia Stenér, chefsjuristen Sara Thörngren och verksjuristen Mats Carlasjö (föredragande).

Lena Lindgren Schelin
Generaldirektör

Mats Carlasjö
Verksjurist